

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І УПРАВЛІННЯ**

Кафедра обліку і аудиту

«До захисту в ЕК» Директор інституту (декан факультету) _____ Олег ШЕРЕМЕТ _____ (підпис) (прізвище та ініціали) «___» _____ 20__ р.	«До захисту допущено» В.о. завідувача кафедри _____ Ольга МИХАЙЛЕНКО _____ (підпис) (прізвище та ініціали) «___» _____ 20__ р.
--	--

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВР**

зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(код та назва спеціальності)
освітньо-професійної програми «Облік і аудит»
на тему: «Нематеріальні активи: облік, аналіз і аудит»

Виконав: здобувач 5 курсу, групи ЗБО -2 Зушко Марія Іванівна
(прізвище та ініціали)

Керівник: Кравченко Ірина Йосипівна _____
(прізвище та ініціали) (підпис)

Рецензент: _____
(прізвище та ініціали) (підпис)

Я як здобувач(ка) Національного університету харчових технологій розумію і підтримую політику університету з академічної доброчесності. Я не надавав(-ла) одержував(-ла) недозволеної допомоги під час підготовки цієї роботи. Використані ідеї, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

Здобувач _____
(підпис)

Київ - 2022р

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І
УПРАВЛІННЯ

Кафедра обліку і аудиту

Освітній ступінь бакалавр

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Освітньо-професійна програма «Облік і аудит»

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. Завідувача кафедри обліку і аудиту

О.В. Михайленко

«01» листопада 2021 року

**З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА**

Зушко Марія Іванівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проекту (роботи) Нематеріальні активи: облік, аналіз і аудит
керівник проекту (роботи) старший викладач Кравченко Ірина Йосипівна

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Затверджена наказом по університету від «26» жовтня 2021 року № 841-КС

2. Строк подання студентом проекту: 01 лютого 2022 року

3. Вихідні дані до дипломної роботи: законодавчі акти з обліку, аудиту та аналізу нематеріальних активів на прикладі ПрАТ «ВО «КОНТІ» за 2019-2020 роки, дані фінансової та податкової звітності, облікова політика, первинні облікові документи по досліджуваному підприємству

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): Теоретико-методичні основи обліку, аналізу та аудиту нематеріальних активів, Аналіз діяльності ПрАТ «ВО «КОНТІ» та організація і методика проведення економічного аналізу нематеріальних активів, методичні основи аудиту нематеріальних активів на ПрАТ «ВО «КОНТІ».

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень): класифікація нематеріальних активів підприємства, визначення нематеріальних активів згідно фінансового і податкового обліку, виробнича структура Групи компаній «КОНТІ», організаційна структура управління ПрАТ «ВО «КОНТІ», основні завдання проведення аудиту нематеріальних активів на ПрАТ «ВО «КОНТІ»

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

Дата видачі завдання 01 листопада 2021 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	Вступ	18.10.21-29.10.21	<i>Виконано</i>
2	Розділ 1. Теоретико-методичні основи обліку, аналізу та аудиту нематеріальних активів	01.11.21-11.11.21	<i>Виконано</i>
3	Розділ 2. Аналіз діяльності ПрАТ «ВО «КОНТІ» та організація і методика проведення економічного аналізу нематеріальних активів	15.11.21-11.12.21	<i>Виконано</i>
4	Розділ 3. Методичні основи аудиту нематеріальних активів на ПрАТ «ВО «КОНТІ»	15.12.21-15.01.22	<i>Виконано</i>
5	Висновки і пропозиції	17.01.22-20.01.22	<i>Виконано</i>
6	Список використаних джерел	22.01.22-25.01.22	<i>Виконано</i>

Здобувач

_____ (підпис)

Зушко М.І.
(прізвище та ініціали)

Керівник проекту (роботи)

_____ (підпис)

Кравченко І.Й.
(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

дипломної роботи бакалавра

Тема: Нематеріальні активи: облік, аналіз і аудит

Автор: Зушко Марія Іванівна

Науковий керівник: Кравченко Ірина Йосипівна

Кваліфікаційна робота бакалавра складається з вступу та трьох розділів, загальних висновків та пропозицій, списку використаних джерел та додатків.

У вступі дипломної роботи розкрито актуальність теми дослідження та цінність досліджуваної наукової роботи та тему: «Нематеріальні активи: облік, аналіз і аудит», визначено об'єкт, предмет, мету та завдання, визначено методи дослідження.

Предметом дослідження даної роботи є вивчення основ методології ведення бухгалтерського обліку, економічного аналізу та аудиту нематеріальних активів підприємства.

Об'єктом дослідження являються нематеріальні активи ПрАТ «ВО «КОНТІ».

У першому розділі розкривається інформація про економічну суть нематеріальних активів, особливості організації бухгалтерського обліку на ПрАТ «ВО «КОНТІ», особливості розкриття інформації про нематеріальні активи в фінансовій звітності.

У другому розділі розкрито інформацію про особливості проведення аналізу виробничо-господарської діяльності ПрАТ «ВО «КОНТІ» протягом 2019 – 2020 років, а також проведено економічний аналіз структури та динаміки нематеріальних активів.

У третьому розділі досліджено ключові теоретичні та практичні аспекти проведення аудиту нематеріальних активів на прикладі ПрАТ «ВО «КОНТІ».

У загальних висновках та пропозиціях розкривається підсумок проведеного наукового дослідження.

Ключові слова: нематеріальні активи, облік, аналіз, аудит, фінансова звітність, автоматизація обліку

SUMMARY

Topic: Intangible assets: accounting, analysis and audit

Author: Zushko Maria Ivanovna

Scientific adviser: Kravchenko Iryna Yosypivna

The bachelor's thesis consists of an introduction and three sections, general conclusions and suggestions, a list of sources and appendices used.

The introduction of the thesis reveals the relevance of the research topic and the value of the research work and the topic: "Intangible assets: accounting, analysis and audit, identified object, subject, purpose and objectives, identified research methods.

The subject of research of this work is to study the basics of the methodology of accounting, economic analysis and audit of intangible assets of the enterprise.

The object of the study are intangible assets of PJSC "VO" KONTI ".

The first section reveals information about the economic nature of intangible assets, the peculiarities of the organization of accounting at PJSC "VO" KONTI ", the peculiarities of the disclosure of information about intangible assets in the financial statements.

The second section reveals information about the peculiarities of the analysis of production and economic activities of PJSC "VO" KONTI "during 2019 - 2020, as well as an economic analysis of the structure and dynamics of intangible assets.

The third section examines the key theoretical and practical aspects of the audit of intangible assets on the example of PJSC "VO" KONTI ".

The general conclusions and proposals reveal the results of the research.

Keywords: intangible assets, accounting, analysis, audit, financial reporting, automation of accounting

ЗМІСТ

ВСТУП	7
Розділ 1. Теоретико-методичні основи обліку, аналізу та аудиту нематеріальних активів	10
1.1. Економічна сутність нематеріальних активів	10
1.2. Нормативно-правове регулювання обліку, аналізу та аудиту нематеріальних активів	19
1.3. Первинний, синтетичний та аналітичний облік нематеріальних активів	22
1.4. Розкриття інформації про об'єкт дослідження у звітності	31
Розділ 2. Аналіз діяльності ПрАТ «ВО «КОНТІ» та організація і методика проведення економічного аналізу нематеріальних активів	36
2.1. Організаційно-економічна характеристика ПрАТ «ВО «КОНТІ» та організація обліку на підприємстві (структура бухгалтерії, облікова політика)	36
2.2. Аналіз виробничо-господарської діяльності ПрАТ «ВО «КОНТІ»	48
2.3. Теоретичні основи та практичний аналіз нематеріальних активів на ПрАТ «ВО КОНТІ»	50
Розділ 3. Методичні основи аудиту нематеріальних активів на ПрАТ «ВО «КОНТІ»	58
3.1. Завдання та методи аудиту нематеріальних активів	58
3.2. Порядок проведення аудиту нематеріальних активів на ПрАТ «ВО «КОНТІ»	70
3.3. Шляхи удосконалення обліково-аналітичних та контрольних аспектів нематеріальних активів підприємства	74
ВИСНОВКИ	78
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	80
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Посилення конкуренції, швидкі зміни ділового середовища підприємств, активізація міжнародних економічних зв'язків, впровадження нових інформаційних технологій обумовили підвищення пріоритетності нематеріальних активів та дозволили закріпити за ними чільне місце лідируючої складової активів сучасного підприємства. Ефективне формування і використання нематеріальних активів сучасним підприємством є необхідною умовою реалізації стратегій його стійкого розвитку, формування інвестиційної привабливості та забезпечення конкурентних переваг. Підприємство може отримувати нематеріальні активи різними шляхами: придбавати окремо; придбавати як частину об'єднання бізнесу; придбавати за рахунок державних грантів; отримувати шляхом обміну; внутрішньо генерувати.

Нематеріальний актив, одержаний в результаті розробки, необхідно відображати в Балансі (Звіті про фінансовий стан), якщо він відповідає критеріям визнання; якщо нематеріальний актив не відповідає необхідним критеріям визнання, в тому випадку витрати, які пов'язані з його створенням, визнаються затратами того періоду, протягом якого вони були понесені без визнання зазначених витрат в майбутньому - нематеріальним активом. Не визнаються нематеріальними активами, а підлягають відображенню у складі затрат того періоду, в якому вони були понесені, наприклад, витрати на проведення досліджень.

Дослідженням проблем обліку, аналізу і аудиту нематеріальних активів на підприємстві присвячені наукові праці таких вчених: Банасько Т.М., Беренда Н., Бігдана І.А., Бородіна Ю.І., Бутинця Ф.Ф., Валуєва Б.І., Гладунова В.Д., Добровського В.О., Л.М. Духновської, Криштопа І.І., Кужельного М.В., Лінник В.Г., Польової Т.В., Сопка В.В., Слободян Н.Г., Чернелевського Л.М., Шевчука В.О., Шульги С.В. та інших. Однак, незважаючи на велику чисельність наукових публікацій, проблеми обліку, аналізу і аудиту нематеріальних активів

залишаються актуальними на сьогоднішній час та потребують подальшого вирішення з врахуванням сучасного стану розвитку економіки.

На практиці питанню дослідження обліку, аналізу і аудиту нематеріальних активів приділяється увага в багатьох наукових дослідженнях, однак можемо відмітити, що визнання нематеріальних активів підприємств зумовлює потребу в проведенні подальших наукових досліджень в цьому напрямку та відображає актуальність теми наукового дослідження у даній роботі.

Предметом дослідження даної роботи є вивчення основ методології ведення бухгалтерського обліку, економічного аналізу та аудиту нематеріальних активів підприємства.

Об'єктом дослідження являються нематеріальні активи ПрАТ «ВО «КОНТІ».

З метою проведення наукових та практичних досліджень з обліку, економічного аналізу і аудиту нематеріальних активів в роботі були поставлені та вирішені наступні **завдання**:

- ✓ дослідити економічну суть нематеріальних активів;
- ✓ провести аналіз нормативно-законодавчих джерел, що регламентують особливості ведення бухгалтерського обліку, економічного аналізу та аудиту нематеріальних активів підприємства;
- ✓ вивчити літературні джерела, що використовуються при проведенні обліку, аналізу та аудиту нематеріальних активів;
- ✓ провести характеристику ПрАТ «ВО «КОНТІ», дослідити структуру управління та особливості виробничих процесів досліджуваного підприємства;
- ✓ провести аналіз основних техніко-економічних показників роботи ПрАТ «ВО «КОНТІ» за 2019-2020 років;
- ✓ відобразити та розкрити особливості ведення бухгалтерського обліку нематеріальних активів підприємства;

- ✓ розкрити основні первинні документи, а також облікові регістри з ведення обліку нематеріальних активів підприємства;
- ✓ дослідити особливості відображення інформації щодо нематеріальних активів у фінансовій звітності досліджуваного підприємства;
- ✓ вивчити особливості проведення аналізу нематеріальних активів на прикладі ПрАТ «ВО «КОНТІ» за 2019-2020 років.

При проведенні дослідження щодо обліку, економічного аналізу та аудиту нематеріальних активів були застосовані методи порівняльного аналізу, метод системного підходу, групування даних, факторний, а також індексний аналіз. Основною теоретичною базою для проведення дослідження були нормативно-законодавчі документи з обліку нематеріальних активів, а також наукові дослідження провідних вчених-економістів та бухгалтерів зі сфери фінансового обліку, економічного аналізу і аудиту нематеріальних активів.

Розділ 1. Теоретико-методичні основи обліку, аналізу та аудиту нематеріальних активів

1.1. Економічна сутність нематеріальних активів

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність України», активи — це ресурси, які контролюються підприємством у результаті минулих подій.

Нематеріальні активи є одним із абсолютно нових об'єктів бухгалтерського обліку, які з'явилися в його теорії та практиці на етапі становлення та розвитку українських ринкових відносин. У міру розвитку ринкових відносин стає все більш зрозумілим, що так звані матеріальні активи не є єдиним фактором, який гарантує прибутковість організації, і що існують інші типи, які не володіють класичними характеристиками фізичних осіб, але можуть відігравати важливу роль.

З огляду на західний досвід, незважаючи на загальне визнання нематеріальних неліквідних активів у більшості країн з ринковою економікою, методи їх ідентифікації, оцінки та амортизації залишаються предметом інтенсивних дискусій.

Нематеріальні активи - це один із найскладніших активів за методами поточного обліку. Фактична робота бухгалтерів, які приймають цей об'єкт за об'єкт, є відносно складною, переважно в таких ситуаціях:

- деякі проблеми з методами бухгалтерського обліку є неповними, багато в чому через відсутність концепцій взаємодії та співвідношення організаційно-правової форми та економічного змісту операцій.
- фундаментальні суперечності та невідповідності різних нормативно-правових актів через технічні недоліки законодавства.

Нематеріальні активи — це немонетарні активи, які не є матеріальними та не піддаються ідентифікації.

Положення про бухгалтерський облік та звітність регулює два основних види інвестування в нематеріальні активи: придбання та самостійне

виготовлення. Придбані або придбані нематеріальні активи визнаються в балансі, якщо майбутні економічні вигоди, пов'язані з цим об'єктом, імовірно, надходять до Групи, і вартість об'єкта може бути достовірно визначена. [15]

Нематеріальні активи є об'єктами права інтелектуальної власності, у тому числі права промислової власності, та інших подібних прав, визнаних у порядку, встановленому чинним законодавством, та є об'єктами власності платників податків.

Положення (Стандарт) 8 «Нематеріальні активи» визначає метод обліку нематеріальних активів, придбаних або створених підприємствами, у тому числі:

- процедури визначення та оцінки;
- нарахування його амортизації;
- списання з балансу;

Розкриття інформації.

Виробництво є первинним початковим способом володіння речами. Однак у випадку з нематеріальними активами виробництво не є основою власності, оскільки нематеріальна (нефізична) форма таких активів за своєю суттю несумісна з терміном «виробництво». Творець нематеріального активу набуває не право власності, а «виключні права» на продукт своєї праці. Тому термін «створення» більш доречно використовувати, ніж «виготовлення», стосовно нематеріальних активів.

Положення цього стандарту застосовуються до підприємств, організацій, установ та інших юридичних осіб різної форми власності.

Витрати, пов'язані зі створенням чи придбанням нематеріальних активів, відображаються як витрати у звітному періоді та не визнаються активами у наступних звітних періодах.

Не визнається активом, але завжди відображається у складі витрат протягом звітного періоду:

- витрати на рекламу;
- витрати на підготовку та перепідготовку кадрів;
- витрати на створення бізнесу та підготовку його основного бізнесу;

- витрати на підвищення ділової репутації (гудвілу) компанії, витрати на публікації.

Нематеріальні активи визнаються активами, якщо:

- ймовірно, що підприємство отримає майбутні економічні вигоди, пов'язані з проектом;
- його оцінку можна достовірно визначити.

Отримання та облік будь-якого об'єкта нематеріальних активів має бути підтверджено відповідними оригінальними документами, які містять детальні характеристики об'єкта, його первісну вартість, термін служби, норму амортизації (амортизації) та місце використання об'єкта. .

Класифікація нематеріальних активів наведена на рисунку 1.1. Нематеріальні активи є об'єктом інтелектуальної власності, а також іншими суб'єктами права власності та користування.

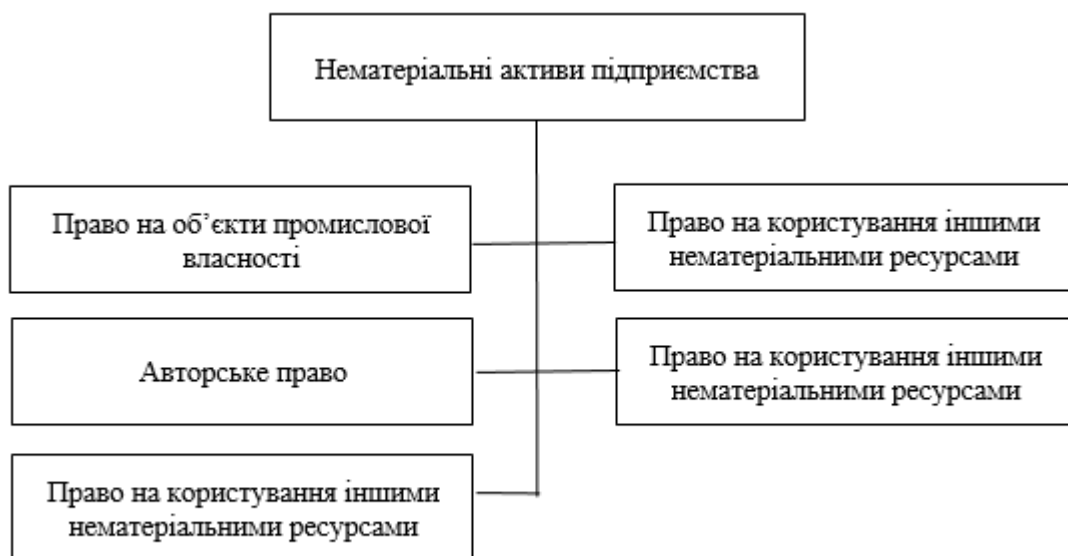

Рис. 1.1. Класифікація нематеріальних активів підприємства

Об'єкти інтелектуальної власності. Вони включають:

Право власності на винаходи. Право власності на винахід підтверджується патентом. Об'єктами цього винаходу можуть бути: продукти (пристрої, речовини, штами мікробів, культури клітин рослин і тварин);

Право власності на корисні моделі. Право власності на корисні моделі підтверджують патенти. Метою цього винаходу може бути конструкція пристрою.

Право власності на промисловий зразок. Право власності на промислові зразки підтверджено патентами. Об'єктами промислового дизайну можуть бути форми, візерунки або кольори або їх комбінації, які визначають зовнішній вигляд промислових виробів і призначені для задоволення естетичних та ергономічних потреб.

Право власності на товарні знаки для товарів і послуг. Право власності на товарний знак товарів і послуг підтверджується сертифікатом. Об'єктом права власності на товарний знак можуть бути текстові, графічні, тривимірні та інші символи або їх комбінації, виконані в будь-якому кольорі або поєднанні кольорів.

Право власності на сорти рослин. Право власності на породу підтверджено патентом. Патент на сорт засвідчує авторство сорту та виключне право на його використання. Перелік родів і видів рослин, на які видаються патенти на сорти, визначається Кабінетом Міністрів України.

Право власності на бренди. Юридичні особи мають власні назви. Права та обов'язки господарських організацій щодо використання фірмових найменувань, товарних знаків та товарних знаків у порядку, визначеному чинним законодавством.

Право власності на комп'ютерні програми. Право публікувати, відтворювати, розповсюджувати та іншим чином вводити в комерційний обіг дані та команди для роботи ЕОМ та іншої обчислювальної техніки для отримання визначених результатів.

Право власності на базу даних. Право публікувати, відтворювати, розповсюджувати та іншим чином вводити в комерційний обіг дані (статті, розрахунки тощо), які систематично відшукуються та обробляються за допомогою комп'ютера.

Право власності на науково-технічну інформацію. Об'єктами науково-технічної інформації можуть бути: результати науково-технічної, виробничої роботи та іншої науково-технічної діяльності та фіксуються у формі, що забезпечує їх відтворення, використання та поширення.

Об'єкти прав користування природними ресурсами. Вони включають:

Право користування землею. Право покупця на подальше господарське чи інше використання землі. Це право також включає право оренди землі.

Право користування надрами, включаючи розробку корисних копалин.

Право на використання геологічної та іншої інформації про природне середовище. Право на використання геологічної, топографічної та іншої інформації, що міститься у звітах, картах та інших матеріалах щодо стану та економічних можливостей елементів природного середовища (природного середовища загалом).

Право користування іншими природними ресурсами. Право використання водних, біологічних та інших ресурсів, що впливають на рівень екологічної безпеки підприємств, населених пунктів, регіонів тощо.

Об'єкт права користування господарськими, організаційними та іншими інтересами. Вони включають:

Економічні вигоди від використання монопольної ринкової позиції. Факт монопольного панування на ринку виробництва товарів і послуг. Це було визначено на підставі інформації, наданої Антимонопольним комітетом України.

Право користування фінансовими та іншими привілеями. Право користування податковими, господарськими та іншими пільгами та користування майном. Визначається на підставі документів, що підтверджують ці права. Право на користування податковими пільгами визначається на підставі відомостей, наданих податковою інспекцією.

Гудвіл (ділова репутація) — це низка заходів, спрямованих на збільшення прибутку підприємства без відповідного збільшення активних операцій, включаючи використання кращих управлінських навичок,

домінування на ринках продуктів (інженерних, послуг), нових технологій. Під час процесу приватизації експертам необхідно оцінити лише хорошу ділову репутацію.

Власник набуває «немайнових прав» на інтелектуальну власність. Права власності (у тому числі права власності) виникають із матеріального носія нематеріального активу, а не його змісту. Право власності регулює відносини, пов'язані з володінням, користуванням і розпорядженням майном. Власник майна реалізує право володіння, користування та розпорядження майном і може вільно передавати його іншим особам, що призводить до зміни власника. Але результати творчої діяльності не можуть бути передані за бажанням, оскільки творець «інтелектуальної власності» не може передавати свої виключні права на ці предмети іншим особам. Тому до результату інтелектуальної діяльності слід застосовувати термін «власність».

Багато дослідників вивчають природу нематеріальних активів. Кожен дослідник висвітлює свої погляди на нематеріальні активи та свої погляди на цю економічну категорію. Це викликає деякі відмінності.

Багато авторів стверджують, що нематеріальні активи — це майнові права, які приносять дохід чи інші вигоди їх власникам. За словами Покропивного С.Ф., нематеріальні активи — це «категорії, які виникають внаслідок володіння інтелектуальною власністю чи обмеженими природними ресурсами та використовуються в господарській діяльності з метою отримання прибутку». Це визначення зосереджується на правах власності, але не враховує всі компоненти нематеріальних активів, як це визначено в П(С)БО 8 «Нематеріальні активи» [7].

Зовсім іншого підходу І. А. Крайівська, визначаючи нематеріальні активи як «довгострокові активи, які не мають фізичної сутності, але мають вартість. Це активи, які використовуються у господарській діяльності та надають власнику певні права, але фактично не існують. Автор підкреслює, що активи не існують фізично, але мають вартість [4].

Авторська група Валдацев С.В., Завлін П.Н., Мінделі Л.Є. визначають нематеріальні активи як «інвестиції в нематеріальні активи, які

використовуються для довгострокової господарської діяльності та приносять дохід». Це визначення зосереджується не на їх сутності, а скоріше на джерелі їх утворення [3].

Статтею 139 Господарського кодексу України «Майно, що перебуває у сфері управління» визначено, що нематеріальні активи можуть включатися до складу майна, оцінюватися, вироблятися чи використовуватися в діяльності суб'єктів господарювання та відображатися в їх балансі або в інших правових формах. Суб'єкти бухгалтерського обліку. На відміну від цього, Цивільний кодекс України про нематеріальні активи розрізняє поняття «право інтелектуальної власності». Зокрема, це стосується прав на наукові відкриття, а також прав на комерційні найменування, що відповідають ст. 490 Іншій особі лише разом з усім майновим комплексом особи, яка має ці права, або його частиною [2].

Водночас чинні нормативно-законодавча база України пропонує наступні підходи до визначення нематеріальних активів (рис. 1.2).

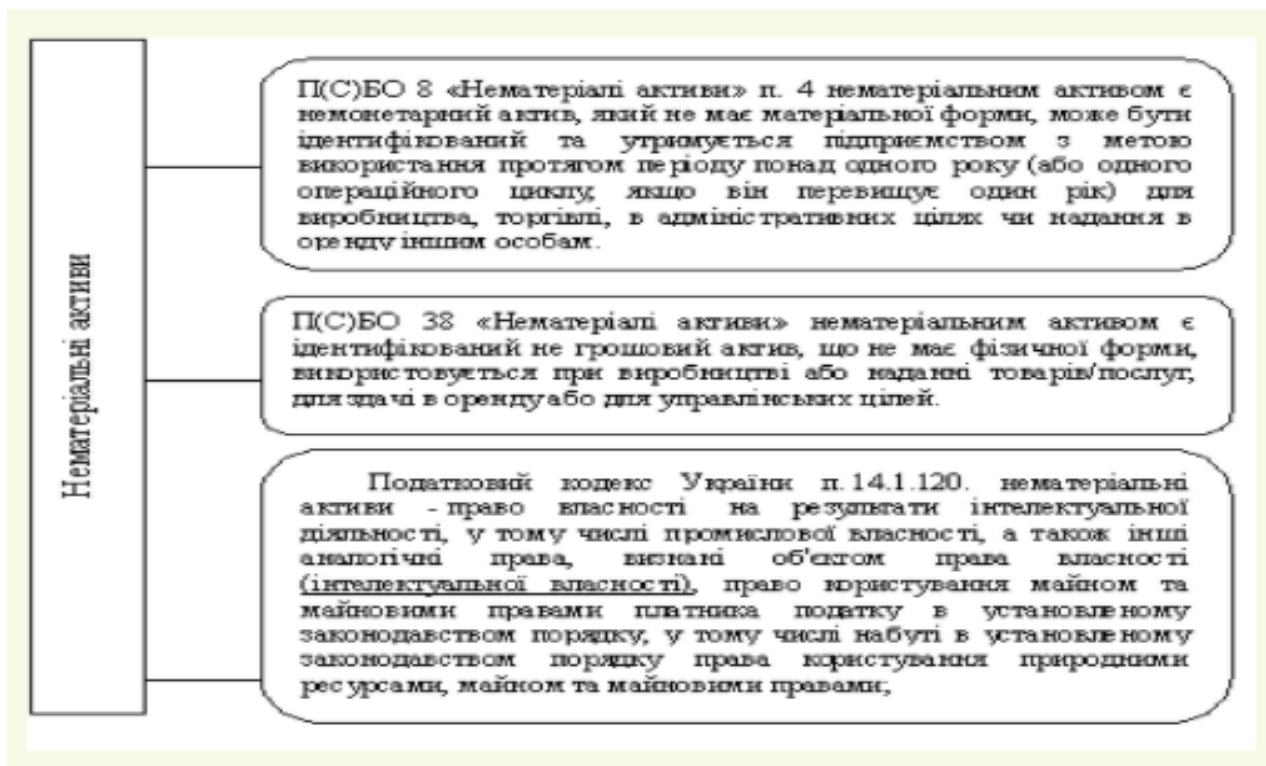

Рис. 1.2. Визначення нематеріальних активів згідно фінансового і податкового обліку

Стандарт визначає внутрішні властивості нематеріальних активів (немонетарні та нефізичні), які відрізняють їх від інших активів, а також загальні характеристики ідентичності будь-якого активу, його контролю та майбутніх економічних вигод. Натомість Податковий кодекс затверджує тип права власності на ці активи.

Проаналізувавши для наочності методологію концепції нематеріальних активів, ми визначаємо нематеріальні активи таким чином:

1. Під нематеріальними активами розуміються будь-які активи, які не мають матеріальної форми, за винятком таких активів: грошові кошти (готівка, кошти на банківських рахунках та депозити до запитання); еквіваленти (короткострокові, високоліквідні, вільно конвертовані у певну суму грошових коштів). , ризик зміни вартості) низькі фінансові вкладення); фіксовані (або фіксовані) суми дебіторської заборгованості (сума дебіторської заборгованості перед підприємством на конкретну дату).

2. Нематеріальні активи – це активи, які можна ідентифікувати.

3. Підприємство володіє нематеріальними активами зі строком корисного використання більше одного року.

Ведення обліку нематеріальних активів відповідно до п. 5 П(С)БО 8 по кожній статті наступних груп.

1. Право користування природними ресурсами (право користування надрами та іншими природними ресурсами).

2. Право користування майном: право користування землею;

Право користування будівлею, право оренди житла.

3. Права на товарні знаки (торгові марки, товарні знаки, фірмові найменування тощо) для товарів і послуг.

4. Права промислової власності (права на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, сорти рослин, сорти тварин, власні технології, захист від недобросовісної конкуренції тощо).

5. Авторські та суміжні права (права на літературну та музичну діяльність, комп'ютерні програми, бази даних тощо).

6. Інвестиції в нематеріальні активи є неповними.

7. Інші нематеріальні активи (право на заняття діяльністю, користування господарськими та іншими пільгами тощо)[7].

Існує багато різних типів і категорій нематеріальних активів, але у світовій практиці їх загалом поділяють на шість широких категорій:

1. Нематеріальні активи, пов'язані з ринком. Наприклад, торгові марки, назви брендів, заголовки газет, доменні імена.

2. Нематеріальні активи, пов'язані з клієнтами. Наприклад, список клієнтів (клієнтів), невиконані замовлення.

3. Нематеріальні активи, пов'язані з творами мистецтва. Авторське право на літературні, музичні твори, картини, фотографії, відео.

4. Нематеріальні активи, пов'язані з угодами (контрактами). Наприклад, права франшизи, ліцензії, дозволи на будівництво, права на мовлення.

5. Нематеріальні активи, пов'язані з технікою та прикладною наукою, інноваціями та технічним прогресом.

6. Гудвіл [1].

Придбані або придбані нематеріальні активи визнаються на балансі лише у разі:

(а) Ймовірно, що майбутні економічні вигоди, пов'язані з проектом, будуть надходити до Групи.

б) його значення можна достовірно визначити.

Не визнаються активами, але відображаються у собівартості звітного періоду, в якому вони створені:

1) Витрати на дослідження;

2) витрати на підготовку та перепідготовку кадрів;

3) Реклама та просування продукції на ринку;

4) витрати на створення, реорганізацію та переміщення підприємства або його частин;

5) Витрати на підвищення ділової репутації підприємств, витрати на публікації та витрати на створення товарних знаків (товарних знаків) [7].

Аналізуючи поняття, склад та ідентифікацію нематеріальних активів, можна помітити проблеми, які потребують вирішення:

достовірно визначені проблеми, тобто розподіл таких активів серед інших активів, передбачають лише їх притаманні характеристики та характеристики;

складність оцінки нематеріальних активів, оскільки неможливо розробити єдиний метод розрахунку вартості кожного нематеріального активу.

Надійна оцінка нематеріальних активів дає багато переваг:

- балансовий облік усіх активів підприємства;
- підвищення ринкової вартості бізнесу;
- врахування повної вартості нематеріальних активів при придбанні бізнесу;
- контроль амортизаційних відрахувань.

1.2. Нормативно-правове регулювання обліку, аналізу та аудиту нематеріальних активів

Інформаційною базою для ведення обліку, аналізу та аудиту нематеріальних активів є нормативно-законодавчі документи України, постанови, інструкції та інші нормативні документи.

Основним нормативно-правовим документом, що використовують підприємства для ведення обліку нематеріальних активів є Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи», який визначає основні принципи формування у бухгалтерському обліку інформації про нематеріальні активи та розкриття про них інформації у фінансовій звітності.

Для повного та достовірного відображення інформації про нематеріальні активи у фінансовій звітності важливу роль відіграє визначення об'єктів нематеріальних активів та їх класифікація. Саме з визначення та визнання нематеріальних активів активами та їх класифікації розпочинається бухгалтерський облік нематеріальних активів. У П(С)БО 8 «Нематеріальні активи» вживається термін «нематеріальні активи», у ЦКУ – «інтелектуальна власність», в інших джерелах зустрічається термін «інтелектуальний капітал»,

що свідчить про необхідність уточнення цих понять на законодавчо-нормативному рівні.

Умови визнання нематеріальних активів активами визначає П(С)БО 8«Нематеріальні активи», а саме:

- існує ймовірність отримання майбутніх економічних вигід, пов'язаних з їх використанням;
- вартість нематеріальних активів може бути достовірно визначена.

Відповідно до П(С)БО 8«Нематеріальні активи» нематеріальним активом – немонетарний актив, який не має матеріальної форми та може бути ідентифікований. Проведений аналіз свідчить про необхідність доповнення умов визнання нематеріальних активів активами в П(С)БО 8«Нематеріальні активи» додатковими умовами:

- немонетарність;
- нематеріальність;
- можливість ідентифікації.

Основним нормативно-правовим джерелом, що регулює правовідносини в Україні є Конституція України.

Цивільним кодексом України регулюються особистісні майнові та немайнові правовідносини у своєму вільному волевиявленні, що ґрунтуються на юридичних рівностях та майновій самостійності партнерів.

Господарський кодекс України відповідно до Конституції України визначає основні правові парадигми ведення господарської діяльності підприємств.

Важливим є питання нормативного регулювання особливостей обліково-аналітичного регулювання нематеріальних активів.

Облік, аналіз та аудит нематеріальних активів регулюються нормативно-правовими документами (таблиця 1.1).

Таблиця 1.1

Нормативно-законодавчі документи, що регулюють операції з обліку, аналізу та аудиту нематеріальних активів

№ п/п	Нормативно-правовий документ	Зміст документа
1	2	3
1	Податковий кодекс України № 2755-VI: Кодекс від 02.12.2010	Податковий кодекс України впроваджує відносини, що виникають в сфері справності податків та зборів, зокрема, визначає перелік податків і зборів, що справляються в Україні та порядок їх адміністрації.
2	Цивільний кодекс України: Кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-IV.	Цивільним законодавством регулюються особисті майнові і немайнові відносини (цивільні відносини), на вільному волевиявленні, засновані на юридичній рівності, майновій самостійності їх претендентів.
3	Господарський процесуальний кодекс: Кодекс України від 06.11.1991 № 1798-XII	Зазначається, що підприємства, установи, організації, інші юридичні особи, громадяни, які здійснюють підприємницьку діяльність без створення юридичної особи і в установленому порядку набули статусу суб'єкта підприємницької діяльності, мають право звертатися до господарського суду згідно з встановленою підвідомчістю господарських справ за захистом своїх порушених прав і охоронюваних законом інтересів.
4	Про фінансову звітність та бухгалтерський облік в Україні: Закон України № 996-XIV . від 16.07.99 р.	Визначає правові засади регулювання, організації, складання фінансової звітності в Україні і ведення бухгалтерського обліку .
5	Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність Закон України від 21.12.2017 № 2258-VIII	Визначає правові засади аудиту фінансової звітності, провадження аудиторської діяльності в Україні та регулює відносини, що виникають при її провадженні.
6	НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» № 73 від 07.02.2013р.	Визначаються мета, склад і принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів.
8	П(С)БО 8 «Нематеріальні активи» № 242 від 18.10.1999р. зі змінами та доповненнями	Визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про нематеріальні активи і незавершені капітальні інвестиції в нематеріальні активи та розкриття інформації про них у фінансовій звітності.

Податковий Кодекс України регулює правовідносини, що виникають в сфері нарахування та перерахування податків та зборів до державного та місцевих бюджетів, їх адміністрування.

1.3.Первинний, синтетичний та аналітичний облік нематеріальних активів

Підставою щодо відображення в обліку будь-якого об'єкта нематеріальних активів на підприємстві є первинний документ, який повинен бути належним чином оформлений. Для обліку операцій з обліку нематеріальних активів використовується типова форма документації наведена в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2.

Типові форми первинних документів з обліку нематеріальних активів

Форма документу	Назва документу	Примітки
НА-1	Акт введення в господарський оборот об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів	Складається в одному примірнику на кожний окремий об'єкт приймальною комісією, призначеною наказом (розпорядженням) власника або уповноваженого органу (посадової особи), який здійснює керівництво підприємством
НА-2	Інвентарна картка обліку об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів	Ведеться в бухгалтерії на кожний об'єкт чи групу об'єктів права інтелектуальної власності, заповнюється в одному примірнику на основі "Акту введення в господарський оборот об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів" (№ НА-1)
НА-3	Акт вибуття (ліквідації) об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів	Складається у двох примірниках комісією, призначеною наказом (розпорядженням) власника або уповноваженого органу (посадової особи), який здійснює керівництво підприємством, підписується головою та членами комісії, особою, що була відповідальною за використання об'єкта права інтелектуальної власності, затверджується керівником підприємства чи особою на те уповноваженою
НА-4	Інвентаризаційний опис об'єктів права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів	Складається в одному примірнику для оформлення даних інвентаризації окремо за кожним місцезнаходженням об'єктів права інтелектуальної власності та за кожною особою, відповідальною за використання об'єктів права інтелектуальної власності. В інвентаризаційний опис включається кожний окремий об'єкт права інтелектуальної власності

Основною ознакою нематеріального активу є нематеріальний актив, але має бути документація, яка підтверджує наявність

нематеріального активу та права підприємства на користування нематеріальним активом (табл. 1. 3).

Таблиця 1. 3

Документування операцій на підприємстві з нематеріальними активами

Вид нематеріального активу	Документ	Опис
Об'єкти права користування ресурсами природного середовища	Право користування землею	Оформлена відповідно до встановленого законодавством порядку документація, що підтверджує право підприємства на земельну ділянку
Геологічна та інша інформація про надра	Геологічний звіт, карти та інші матеріали	
Об'єкти користування матеріальним та нематеріальним майном	Ліцензія на право здійснення будь-якої діяльності, ліцензія на право використання нематеріального активу	
Ноу-хау	Повний вербальний або винахідний опис	
Об'єкти користування матеріальним та нематеріальним майном	Ліцензія на право здійснення будь-якої діяльності, ліцензія на право використання нематеріального активу	
Об'єкти промислової власності	Об'єкти патентного права	Патент, ліцензія, свідоцтво, свідоцтво на поширення
Комерційні позначення	Свідоцтво, комерційні (фірмові) найменування є чинними з моменту першого використання цього найменування та охороняються без обов'язкового подання заявки	
Нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності	Свідоцтво, опис, креслення, якщо вони подані	
Об'єкти авторського права та суміжних з ним прав	Об'єкти авторського права	Свідоцтво, ліцензія, ліцензійний договір, акт передачі виключних авторських прав
Об'єкти суміжних прав	Виконання, виробництво фонограм, виробництво відеограм, організація мовлення	

«Життєвий цикл» будь-якого нематеріального активу складається з трьох основних етапів:

- зарахування на баланс;
- експлуатація;
- Вибуття (поза балансом).

Кожен етап характеризується конкретною комерційною операцією.

Отже, операції, пов'язані з отриманням нематеріальних активів, включають:

- придбання;
- безкоштовне отримання;
- виробництво;
- придбання нематеріальних активів шляхом внесення капіталу або обміну.

У процесі експлуатації нематеріальні активи підлягають поліпшенню, переоцінці, амортизації та іншим операціям.

Вибуття нематеріального активу (поза балансом) може бути пов'язане з його безоплатною передачею, реалізацією об'єктів, ліквідацією тощо.

Порядок обліку нематеріальних активів визначається за джерелом доходу.

Витрати, що становлять собівартість самостійно виготовлених нематеріальних активів, обліковуються за дебетом рахунку 154 «Придбані (створені) нематеріальні активи». Після реєстрації права власності на такі нематеріальні активи його собівартість є первісною вартістю і зараховується за кредитом рахунку 154 «Придбані (створені) нематеріальні активи» за дебетом рахунку 12 «Нематеріальні активи».

Вартість самостійно створених нематеріальних активів та їх удосконалення не амортизується згідно з чинним податковим законодавством, вони повністю включаються до складу податків.

Якщо нематеріальний актив купується за грошові кошти, первісна вартість об'єкта складається з таких витрат (п. 11 П (С) БО8 «Нематеріальні активи»):

- витрати на закупівлю (крім отриманих торгових знижок);
- мито;
- непрямі податки, що не повертаються;
- фінансові витрати, включені до вартості кваліфікаційного активу, передбаченої за П(С) БО31 «Фінансові витрати»;
- інші витрати, безпосередньо пов'язані з придбанням та доведенням до стану, придатного для використання за призначенням.

Активи, створення яких займає значну кількість часу (більше 3 місяців), вважаються придатними. Малі підприємства не капіталізують фінансові витрати незалежно від того, були створені кваліфікаційні активи чи ні (П(С)БО 31 «Фінансові витрати», параграф 4).

Первісна вартість нематеріального активу спочатку «накопичується» на субрахунку 154 «Придбання (створення) нематеріального активу». Пов'язаний субрахунок для рахунку 12 «Нематеріальні активи» зараховується лише після початку роботи об'єкта.

Крім того, при придбанні підприємством нематеріальних активів сума капітальних вкладень відображається на позабалансовому рахунку 09 (у дебетовому балансі).

Розглянемо облік придбання за готівкові кошти нематеріальних активів в таблиці 1.4.

Облік придбання нематеріальних активів (НМА) за грошові кошти

№ п/ п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.	Підстава
		Дебет	Кредит		
1.	Перерахування авансу (попередньої оплати) за об'єкт НА	371	311	24 000,00	Платіжне доручення
2.	Відображення суми податкового кредиту з ПДВ (за наявності податкової накладної)	641	644	4000,00	Податкова накладна
3.	Отримання об'єкту НА	154	631	10 000,00	Акт прийому - передачі НА
4.	Списання податкового кредиту з ПДВ	644	631	4 000,00	Податкова накладна
5.	Залік заборгованості	631	371	24 000,00	Акт взаємозаліку
6.	Введення НА в господарський оборот	12	154	24 000,00	Акт введення в експлуатацію

Створення нематеріальних активів

Складові собівартості, що входять до первісної вартості створених підприємством нематеріальних активів, визначені п. 17 П (С) БО 8 «Нематеріальні активи» та включають:

- прямі матеріальні витрати;
- прямі витрати на оплату праці;
- інші витрати, безпосередньо пов'язані з доведенням нематеріального активу до стану його передбачуваного використання.

Первісна вартість нематеріального активу включає «інші» витрати:

- сплата збору за реєстрацію прав;
- плата за подання заяви на реєстрацію об'єкта ІВ;
- плата за видачу свідоцтв, патентної інформації;

- сплата державних податків за видачу свідоцтв, патентів тощо.

У процесі створення нематеріальних активів підприємства можуть нести витрати на дослідження та розробки.

Витрати на дослідження ніколи не включаються до собівартості нематеріальних активів (п. 9 П(С)БО 8 «Нематеріальні активи»).

Витрати на розробку стосуються формування первісної вартості нематеріального активу, якщо компанія має намір, технічні можливості та відповідні наявні ресурси для того, щоб розробка «дойшла до стану», тобто розробка може бути використана або продана як нематеріальний актив 7 П (С) БО 8 «Нематеріальні активи»).

Вони не визнають нематеріальні активи, але відображають витрати на створення торгової марки (торгової марки) у собівартості за період. Це зазначено в п. 9 П(С)БО 8 «Нематеріальні активи».

Таблиця 1.5

Відображення в обліку створення нематеріальних активів

N з/ п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.	Підстава
		Дебет	Кредит		
1.	Списання вартості запасів, використовуваних при створенні НА	154	20	2 000,00	Накладна- вимога на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів
2.	Нарахування заробітної плати працівникам, що беруть участь в створенні НА	154	661	5 800,00	Розрахунково - платіжна відомість
3.	Нарахування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування	154	651	951,00	Розрахунково - платіжна відомість
4.	Введення НА в господарський оборот	12	154	8 751,00	Акт введення в експлуатацію

Безоплатне отримання нематеріальних активів

Первісною вартістю НМА, отриманого безоплатно, є його справедлива вартість на дату отримання (п. 13 П(С)БО 8 «Нематеріальні активи»). Ця вартість може також включати суму мит, непрямі податки, які не відшкодовуються підприємству, та інші витрати, пов'язані з отриманням НМА та придатністю НМА для використання за призначенням.

Основною особливістю обліку безоплатно отриманих НМА (та інших необоротних активів) є те, що їхні доходи відображаються у кореспонденції із збільшенням додаткового капіталу. Для цього передбачено спеціальний субрахунок 424 «Безоплатно одержані необоротні активи».

Витрати, пов'язані з неоплаченим стягненням, відображаються як капітальні інвестиції в нараховані зобов'язання.

Безоплатне отримання нематеріальних активів створює дохід у податковому обліку (див. нижче). У цьому випадку суму податку на прибуток, що підлягає сплаті (за переважаючою ставкою), слід відобразити в наступному записі:

Дт 424 - Кт 641 (стор. 4 П (С) БО 17).

Отримано безоплатно, не включається до капітальних вкладень і не відображається на рахунку 15. Проте, ми вважаємо, що використання первісної вартості нематеріальних активів, зібраних безкоштовно з цього рахунку, є тимчасовим заходом. Потім, після введення нематеріальних активів в господарський обіг, вартість включається на відповідні субрахунки рахунку 12 «Нематеріальні активи».

При визначенні використаного амортизаційного відрахування вартість безоплатно отриманих нематеріальних активів не враховується, тобто не відображається у позабалансовому обліку. Однак додаткові витрати, понесені компанією, мають відображатися в кредиті рахунку 09 (у межах дебетового балансу цього рахунку).

Облік безоплатно отриманих нематеріальних активів

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дт	Кт	
1	Відображено безоплатне отримання НМА	154	424	7 000,00
2	Нараховано поточний податок на прибуток від справедливої вартості безоплатно отриманого НМА (7000,00 грн. x 18 % : 100 %)	424	641/ПНП	1 260,00
3	Отримано послуги з доведення об'єкта НМА до стану, придатного для використання	154	631	300,00
4	Відображено податковий кредит з ПДВ	641/ПДВ	631	60,00
5	Опłaчено вартість послуг	631	311	360,00
6	Зменшено залишок на позабалансовому рахунку 09 на суму супутніх витрат	—	09	300,00
	Уведено об'єкт НМА в господарський оборот	12	154	7300,00

Відображення в обліку нематеріальних активів як внесок до зареєстрованого капіталу

Надходження нематеріальних активів до зареєстрованого капіталу підприємства – емітента облікових прав юридичної особи буде формувати суб'єкт нематеріальних активів відповідної групи відповідно до п. 5 П (С) БО 8 «Нематеріальні активи».

Первісною вартістю нематеріального активу є справедлива вартість, узгоджена засновниками (учасниками) підприємства-емітента (П(С)БО 8, параграф 14). До цього слід додати інші витрати, зазначені в п. 11 П (С) БО 8, пов'язані з отриманням нематеріального активу та доведенням його до стану придатності до використання. Зокрема, первісна вартість нематеріального активу може включати та «отримувати» ПДВ, якщо компанія-емітент ще не стала платником цього податку на момент отримання нематеріального активу.

Капітальні інвестиції, здійснені за рахунок зареєстрованого капіталу підприємства не враховуються при визначенні амортизаційних відрахувань, які

будуть використані. Це регулюється Директивою 291. Отже, вартість нематеріальних активів, отриманих як внесок до статутного капіталу, не відображатиметься на позабалансовому рахунку 09. Проте відображено суму додаткових витрат, пов'язаних з приведенням таких нематеріальних активів у стан, придатний для використання за кредитом рахунку 09 (у дебетовому балансі).

Таблиця 1.7

Облік нематеріальних активів, отриманих до зареєстрованого капіталу

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дт	Кт	
1	2	3	4	5
1	Сформовано зареєстрований капітал	46	40	50000,00
2	Отримано об'єкт нематеріальних активів як внесок до зареєстрованого капіталу	154	46	30000,00
3	Відображено податковий кредит з ПДВ	641/ПДВ	46	6000,00
4	Оплачено витрати, пов'язані з переоформленням прав на об'єкт нематеріальних активів	377	311	2000,00
5	Включено витрати до первісної вартості об'єкт нематеріальних активів	154	377	2000,00
6	Уведено нематеріальних активів в господарський оборот	12	154	32000,00

Аналітичний облік і амортизація нематеріальних активів ведуться окремо в обліковій картці і поділяються на власні та отримані на умовах фінансової оренди, виробничі та невиробничі приміщення.

Для узагальнення інформації про наявність і рух нематеріальних активів та їх амортизацію відносимо їх до журналу 4 (кредитні рахунки 10, 11, 12, 13, 14, 15, 18, 19, 35). У першій частині журналу 4 показано:

- вибуття нематеріальних активів внаслідок продажу, безоплатної передачі або невідповідності стандартам визнання активів;

- сума націнки, відображена в кредиті відповідного рахунку нематеріальних активів;
- сума нарахованої амортизації;
- збільшення амортизації нематеріальних активів за рахунок переоцінки та зниження корисності.

У другій частині Журналу 4 відображаються капітальні інвестиції (введення нематеріальних активів, вибуття капітальних інвестицій за рахунок продажу, дисконт тощо).

Аналітичний облік капітальних вкладень в нематеріальні активи ведеться за дебетом рахунку 15 Примітки 4.1. Також у цій заяві відображені витрати на модернізацію, модифікацію нематеріальних активів, що призводить до збільшення початково передбачуваних майбутніх економічних вигід.

У звіті 4.3 наведено аналіз нематеріальних активів для кожного об'єкта інвентаризації.

1.3. Розкриття інформації про об'єкт дослідження у звітності

Для достовірного відображення операцій з нематеріальними активами в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності важливим є вид діяльності, до якого відноситься операція з нематеріальними активами. Операції з нематеріальними активами, як правило, є інвестиційною діяльністю. Інформація про нематеріальні активи надається у Звіті про фінансові результати та Звіті про рух грошових коштів, але є «Інша діяльність» у Звіті про фінансові результати та «Інвестиційна діяльність» у Звіті про рух грошових коштів. Це означає, що та сама операція з нематеріальним активом у звіті про фінансові результати називається «іншою діяльністю», а у звіті про рух грошових коштів – «інвестиційною діяльністю». У Звіті про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) відображаються доходи та витрати за видами діяльності, визначеними НП (С) БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», тобто: операційна, фінансова, інвестиційна.

Інформація про нематеріальні активи розкривається в розділі 1 таблиці 1 (Звіт про фінансовий стан) балансу. Перша частина Приміток до річної фінансової звітності (форма № 5) інтерпретує інформацію, представлену в цій серії. 1000 - 1002 та інші серії. 1050 Форма № 1 щодо нематеріальних активів та гудвілу.

Таблиця 1.8

Відображення інформації про нематеріальні активи в формі фінансової звітності №5 «Примітки до річної фінансової звітності» розділу
«Нематеріальні активи»

Найменування	графи	Порядок заповнення
I. Нематеріальні активи		
<i>Залишок на початок року</i>		
первісна (переоцінена) вартість	3	Ряд. 010 — сальдо на 01.01.2017 р. за Дт субрах. 121; ряд. 020 — сальдо на 01.01.2017 р. за Дт субрах. 122; ряд. 030 — сальдо на 01.01.2017 р. за Дт субрах. 123; ряд. 040 — сальдо на 01.01.2017 р. за Дт субрах. 124; ряд. 050 — сальдо на 01.01.2017 р. за Дт субрах. 125; ряд. 070 — сальдо на 01.01.2017 р. за Дт субрах. 127; ряд. 080 — алгебраїчна сума показників ряд. 010 — 070; ряд. 090 — сальдо на 01.01.2017 р. за Дт субрах. 191, 193
накопичена амортизація	4	У ряд. 010 — 070 гр. 4 форми № 5 наводять аналітичні дані сальдо на 01.01.2017 р. за Кт субрах. 133 (у розрізі груп нематеріальних активів). Ряд. 080 гр. 4 — алгебраїчна сума показників ряд. 010 — 070 за гр. 4. Ряд. 090 гр. 4 форми № 5 не заповнюють, оскільки гудвіл є активом, що не амортизується (п. 16 П(С)БО 19)
Надійшло за рік	5	У ряд. 010 — 070 гр. 5 форми № 5 відображають придбання або отримання нематеріальних активів у результаті їх розробки, як внесок до статутного капіталу або безоплатне отримання (у розрізі груп нематеріальних активів). Тобто тут наводять дані оборотів за Дт відповідних субрахунків рах. 12 з Кт субрах. 154, 424, рах. 46, 48, 69. У цій же графі відображають переведення необоротних активів, утримуваних для продажу, до складу нематеріальних активів у разі відмови від їх реалізації: обороти за Дт відповідних субрахунків рах. 12 з Кт субрах. 286.

		Ряд. 080 гр. 5 — алгебраїчна сума показників ряд. 010 — 070 за гр. 5. У ряд. 090 гр. 5 форми № 5 відображають первісну вартість гудвіла, визнаного протягом звітного року. Тобто наводять дані обороту за Дт субрах. 191, 193 з Кт рах. 37, 68
<i>Переоцінка (дооцінка +, уцінка -)</i>		
первісної (переоціненої) вартості	6	У ряд. 010 — 070 гр. 6 форми № 5 наводять суму проведеної протягом звітного року дооцінки (уцінки) нематеріальних активів (за їх групами). Тобто в цій графі відображають: 1) дооцінку — обороти за Дт відповідних субрахунків рах. 12 з Кт таких субрахунків: — 133 — на суму дооцінки накопиченої амортизації нематеріальних активів; — 412 — на суму дооцінки залишкової вартості об'єкта нематеріальних активів (при першій і подальших дооцінках) і на суму перевищення дооцінки залишкової вартості над сумою попередніх уцінок (при дооцінці раніше уцінених нематеріальних активів); — 746 — на суму дооцінки залишкової вартості в межах суми попередніх уцінок (при дооцінці раніше уцінених нематеріальних активів); 2) уцінку — обороти за Кт відповідних субрахунків рах. 12 з Дт таких субрахунків: — 133 — на суму уцінки накопиченої амортизації об'єкта нематеріальних активів; — 412 — на суму уцінки залишкової вартості в межах суми попередніх дооцінок (при уцінці раніше дооцінених нематеріальних активів); — 975 — на суму уцінки залишкової вартості об'єкта при першій і подальших уцінках або на суму перевищення уцінки залишкової вартості об'єкта над сумою попередніх дооцінок нематеріального активу (при уцінці раніше дооцінених нематеріальних активів). У разі перевищення річної суми уцінки над сумою дооцінки цю різницю в ряд. 010 — 070 гр. 6 форми № 5 наводять у дужках (віднімають). Ряд. 080 гр. 6 — алгебраїчна сума показників ряд. 010 — 070 за гр. 6. Ряд. 090 гр. 6 форми № 5 не заповнюють, оскільки чинне законодавство не передбачає проведення процедури дооцінки (уцінки) гудвіла
накопиченої амортизації	7	У ряд. 010 — 070 гр. 7 форми № 5 відображають зміну суми накопиченої амортизації у зв'язку з дооцінкою (уцінкою) нематеріальних активів. Тут наводять дані оборотів за Дт відповідних субрахунків рах. 12 з Кт субрах. 133 (у разі дооцінки) і за Дт субрах. 133 з Кт відповідних субрахунків рах. 12 (при уцінці). У разі перевищення річної суми уцінки над сумою дооцінки цю різницю в ряд. 010 — 070 гр. 7 форми № 5 наводять у дужках (віднімають).

		Ряд. 080 гр. 7 — алгебраїчна сума показників ряд. 010 — 070 за гр. 7. Ряд. 090 гр. 7 форми № 5 не заповнюються, оскільки гудвіл є активом, що не амортизується. Крім того, чинне законодавство не передбачає процедури проведення дооцінки (уцінки) гудвіла
<i>Вибуло за рік</i>		
первісна (переоцінена) вартість	8	У ряд. 010 — 070 гр. 8 форми № 5 відображають вибуття нематеріальних активів унаслідок їх переведення до складу необоротних активів, утримуваних для продажу, а також у результаті їх списання, безоплатної передачі тощо (у розрізі груп нематеріальних активів). У цій графі наводять дані оборотів за Дт субрах. 286, 133, 377, 976 з Кт відповідних субрахунків рах. 12. Ряд. 080 гр. 8 — алгебраїчна сума показників ряд. 010 — 070 за гр. 8. У ряд. 090 гр. 8 форми № 5 відображають вибуття гудвіла, зокрема у зв'язку з його включенням до групи вибуття, яка відповідає критеріям активів, утримуваних для продажу, а також у результаті його списання. Тобто наводять дані оборотів за Дт субрах. 286, 976, рах. 45 з Кт субрах. 191, 193
накопичена амортизація	9	У ряд. 010 — 070 гр. 9 форми № 5 відображають списання накопиченої амортизації об'єктів нематеріальних активів (за їх групами), що вибули. Тобто тут показують дані оборотів за Дт субрах. 133 з Кт відповідних субрахунків рах. 12 (у частині нематеріальних активів, що вибули). Ряд. 080 гр. 9 — алгебраїчна сума показників ряд. 010 — 070 за гр. 9. Ряд. 090 гр. 9 форми № 5 не заповнюються
Нараховано амортизації за рік	10	У ряд. 010 — 070 гр. 10 форми № 5 відображають суму нарахованої за рік амортизації нематеріальних активів (у розрізі їх груп). У цій графі наводять обороти за Дт рах. 15, 23, 91, 92, 93 і субрах. 941, 949 з Кт субрах. 133. Для підприємств, що застосовують рахунки класу 8: оборот за Дт рах. 15, 83 з Кт субрах. 133. Ряд. 080 гр. 10 — алгебраїчна сума показників ряд. 010 — 070 за гр. 10. Ряд. 090 гр. 10 форми № 5 не заповнюються, оскільки гудвіл є активом, що не амортизується
Втрати зменшення корисності за рік	11	У ряд. 010 — 070 гр. 11 форми № 5 відображають втрати від зменшення корисності об'єктів нематеріальних активів: обороти за Дт субрах. 412, 972 з Кт субрах. 133. Ряд. 080 гр. 11 — алгебраїчна сума показників ряд. 010 — 070 за гр. 11. У ряд. 090 гр. 11 форми № 5 відображають втрати від зменшення корисності гудвілу, розмір яких визначають відповідно до <u>П(С)БО 28</u>: обороти за Дт субрах. 972 з Кт субрах. 191, 193
<i>Інші зміни за рік</i>		

первісної (переоціненої) вартості	12	У ряд. 010 — 070 гр. 12 форми № 5 показують зміни первісної (переоціненої) вартості нематеріальних активів, не відображені в ряд. 010 — 070 гр. 5 — 11 форми № 5. Наприклад, тут показують інформацію про поліпшення нематеріальних активів (аналітичні дані до річних оборотів за Дт відповідних субрахунків рах. 12 з Кт субрах. 154). Ряд. 080 гр. 12 — алгебраїчна сума показників ряд. 010 — 070 за гр. 12. Ряд. 090 гр. 12 форми № 5, на нашу думку, не заповнюють
накопиченої амортизації	13	У ряд. 010 — 070 гр. 13 форми № 5 показують зміни накопиченої амортизації нематеріальних активів, не відображені в ряд. 010 — 070 гр. 5 — 11 форми № 5. Наприклад, тут наводять відомості про відновлення корисності об'єктів нематеріальних активів після усунення причин попереднього зменшення їх корисності (аналітичні дані до річних оборотів за Дт субрах. 133 з Кт субрах. 742, 412). Ряд. 080 гр. 13 — алгебраїчна сума показників ряд. 010 — 070 за гр. 13. Ряд. 090 гр. 13 форми № 5 не заповнюють
<i>Залишок на кінець року</i>		
первісна (переоцінена) вартість	14	Гр. 14 ряд. 010 — 080 = (гр. 3 - гр. 4 + гр. 5 + (-) гр. 6 -(+) гр. 7 - гр. 8 + гр. 9 - - гр. 10 - гр. 11 + (-) гр. 12 -(+) гр. 13 + гр. 15) ряд. 010 — 080. Гр. 14 ряд. 090 = (гр. 3 + гр. 5 - гр. 8 - гр. 11) ряд. 090
накопичена амортизація	15	Гр. 15 ряд. 010 — 080 = (гр. 4 + (-) гр. 7 - гр. 9 + гр. 10 + гр. 11 + (-) гр. 13) ряд. 010 — 080. Гр. 15 ряд. 090 не заповнюють, оскільки гудвіл визнається активом, що не амортизується

Розділ 2. Аналіз діяльності ПрАТ «ВО «КОНТІ» та організація і методика проведення економічного аналізу нематеріальних активів

2.1. Організаційно-економічна характеристика ПрАТ «ВО «КОНТІ» та організація обліку на підприємстві (структура бухгалтерії, облікова політика)

Приватне акціонерне товариство «КОНТІ» — один з найбільших виробників кондитерських виробів в Україні. Назва «КОНТІ» означає «інновація кондитерських технологій» і чітко вказує на інвестиційну стратегію компанії в кондитерських інноваціях.

КОНТІ було створено в 1997 році як закрите акціонерне товариство під назвою «Києво-Конті виробниче об'єднання». Серед підприємств на той час була кондитерська фабрика – Костянтинівська, яка випускала асортимент традиційних солодоців, печива, карамелі та драже.

У 2000 році компанія розширила виробництво, придбавши Горлівську кондитерську фабрику, що спеціалізується на виробництві різноманітного печива.

У 2001 році Донецька кондитерська фабрика була об'єднана з підприємством і модернізована в найсучасніше та інноваційне підприємство «КОНТІ». Більшість продукції Донецької кондитерської групи передбачає розробку нових продуктів та впровадження нових технологій.

З 2004 року компанія вийшла на російський ринок завдяки придбанню Курської кондитерської фабрики. Цього року Група розпочала активне впровадження модернізації виробничих потужностей та впровадження інвестиційної інноваційної політики. З 2004 року позиціонується як група KONTI.

На початку 2006 року підприємство змінило назву на ЗАКРИТЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ВИРОБНИЧЕ ОБ'ЄДНАННЯ». У 2007 році

Група КОНТІ відкрила виробничу ділянку на території одного з найбільших і технологічно передових заводів Східної Європи Донецької цукеркової фабрики, а в 2008 році розпочала будівництво Макіївської фабрики. Наступним стратегічним кроком для Групи «КОНТІ» є Курський логістичний комплекс, який розпочато будівництво в 2008 році і відкритий у 2009 році, найбільший логістичний комплекс у чорнокальцієвому регіоні центральної Росії.

У 2009 році з додаванням заводів з упаковки кондитерських виробів збільшився склад фабрики «КОНТІ», тому в Макіївці було створено та введено в дію цех пакування адміністративних та домашніх офісів. У 2011 році компанія створила великий виробничо-управлінський комплекс, який більш ніж удвічі перевищив кондитерське виробництво CONTI Group в Росії.

У березні 2011 року компанія стала приватним акціонерним підприємством «КОНТІ» «виробниче об'єднання». Об'єднавши українське та російське виробництво, створюється «Конті Груп», до складу якої входять українське виробниче об'єднання «Конті» та російське ЗАТ «Конті-Рус». Conti Group є одним із трьох провідних виробників кондитерських виробів у Східній Європі.

Сьогодні Conti виробляє широкий асортимент кондитерських виробів, включаючи шоколад, помадку, печиво, шоколадні вафлі, шоколадні батончики, вафлі, шоколад, карамель, драже, джеми, джеми, праліне, цукерки, іриски Цукор, крекери, булочки з печива, бісквіти.

Фабрика «KONTI» має 59 сучасних високотехнологічних ліній з виробництва цукерок. Виробниче обладнання компанії розробляється та поставляється виключно провідними європейськими компаніями. Інноваційне якісне обладнання дозволяє компанії виробляти кондитерські вироби, які не мають аналогів на ринку, які відповідають всім гігієнічним і технічним нормам і гарантують високу якість продукції.

Приватне акціонерне товариство «КОНТІ» — один з найбільших виробників кондитерських виробів в Україні. Назва «KONTI» означає «інновація

кондитерських технологій» і чітко вказує на інвестиційну стратегію компанії в кондитерських інноваціях.

КОНТІ було створено в 1997 році як закрите акціонерне товариство під назвою «Кисво-Конті виробниче об'єднання». Серед підприємств на той час була кондитерська фабрика – Костянтинівська, яка випускала асортимент традиційних солодоців, печива, карамелі та драже.

У 2000 році компанія розширила виробництво, придбавши Горлівську кондитерську фабрику, що спеціалізується на виробництві різноманітного печива.

У 2001 році Донецька кондитерська фабрика була об'єднана з підприємством і модернізована в найсучасніше та інноваційне підприємство «КОНТІ». Більшість продукції Донецької кондитерської групи передбачає розробку нових продуктів та впровадження нових технологій.

З 2004 року компанія вийшла на російський ринок завдяки придбанню Курської кондитерської фабрики. Цього року Група розпочала активне впровадження модернізації виробничих потужностей та впровадження інвестиційно-інноваційної політики. З 2004 року позиціонується як група KONTI.

На початку 2006 року підприємство змінило назву на ЗАКРИТЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ВИРОБНИЧЕ ОБ'ЄДНАННЯ». У 2007 році група «КОНТІ» відкрила виробничий комплекс на території Донецької кондитерської фабрики, однієї з найбільших і технологічно передових фабрик у Східній Європі, а в 2008 році розпочала будівництво Макіївської фабрики. Наступним стратегічним кроком Групи «КОНТІ» є Курський логістичний комплекс, який розпочав будівництво у 2008 році та відкритий у 2009 році і є найбільшим логістичним комплексом у чорнокальцієвому регіоні центральної Росії.

У 2009 році з додаванням заводів з упаковки кондитерських виробів збільшився склад фабрики «КОНТІ», тому в Макіївці було створено та введено в дію цех пакування адміністративних та домашніх офісів. У 2011 році компанія

створила масштабний виробничо-адміністративний комплекс, що дозволило CONTI Group більш ніж удвічі збільшити виробництво кондитерської продукції в Росії.

У березні 2011 року підприємство стало приватним акціонерним товариством «Виробниче об'єднання «КОНТИ». Об'єднавши українське та російське виробництво, створюється «Конті Груп», до складу якої входять Українське виробниче об'єднання «Конті» та російське ЗАТ «Конті-Рус». Conti Group входить до трійки провідних виробників кондитерських виробів у Східній Європі.

На сьогодні компанія Конті виробляє широкий асортимент кондитерських виробів, включаючи шоколад, помадку, печиво, шоколадні вафлі, шоколадні батончики, вафлі, шоколад, карамель, драже, джеми, джеми, праліне, цукерки, іриски, крекери, бісквітні рулети, бісквіти.

Фабрика Конті має 59 сучасних високотехнологічних ліній виробництва цукерок. Виробниче обладнання компанії розробляється та поставляється виключно провідними європейськими компаніями. Інноваційне високоякісне обладнання дозволяє компанії виробляти кондитерські вироби, які не мають аналогів на ринку, що відповідають всім гігієнічним і технічним нормам і гарантують високу якість продукції.

Переваги компанії . ПрАТ «ВО КОНТИ»

- своєчасний вхідний контроль сировини та допоміжних матеріалів;
- постійний контроль відповідності процесу виробництва заявленим у виробництві технологіям;
- контроль умов транспортування та зберігання сировини та готової продукції;
- контроль умов виробничої гігієни;
- постійне навчання та перепідготовка персоналу.

ПрАТ «ВО КОНТИ» постійно відслідковує споживчі переваги та реагує, регулярно випускаючи нові продукти та змінюючи існуючі структури

виробництва. Основними брендами «Конті» є: «Конті», «Беліссімо», «Мелодія», «Бонжур», «Супер-Контік», «Гранд» тощо.

На ПрАТ «ВО КОНТІ» виробляється високоякісна продукція, яка відповідає інноваційним технологіям виробництва та безпечним умовам зберігання, використовуючи високоякісну сировину та натуральні продукти. Високу якість кондитерських виробів ПрАТ «ВО КОНТІ» та їх відповідність міжнародним стандартам підтверджують такі сертифікати: сертифікат ISO 22000:2005 та сертифікат ISO 9001:2008.

ПрАТ «ВО КОНТІ» регулярно проводить випробування сировини та готової продукції в Українському національному науково-виробничому центрі стандартизації, метрології, сертифікації та захисту прав споживачів на підтвердження відсутності ГМО. ПрАТ «ВО КОНТІ» добровільно проводить сертифікацію всієї кондитерської продукції, виробленої в системі УкрСЕПРО.

Особлива увага ПрАТ «ВО КОНТІ» у своїй продукції полягає в тому, щоб дозволити споживачам отримати гарантовані кондитерські вироби з безпечної сировини.

Нині група компаній «КОНТІ» має три кондитерські магазини в Костянтинівській, Донецьку, Горлівці та логістичний центр у Макіївці.

Група складається з 6 заводів: 4 в Україні (Донецьк, Костянтинівська, Горлівська, Макіївка) та 2 в Росії з 58 сучасними високотехнологічними лініями виробництва цукерок. Виробниче обладнання компанії розробляється та поставляється виключно провідними європейськими компаніями.

Костянтинівська кондитерська фабрика була створена в 1943 році. У 1997 році фабрика стала частиною KONTI, і з того часу компанія почала нове життя. Повністю оновлено цех бісквіту, карамелі та кондитерських виробів, модернізовано все обладнання. Модернізація існуючих технічних ліній та оновлення основних фондів підприємства. Зараз фабрика випускає цукерки, цукрове печиво, вафлі, карамелі та драже.

З квітня 2015 року з трьох фабрик працює лише одна – «Костянтинівська кондитерська фабрика».

Відповідно розвитку ПрАТ «ВО «КОНТИ» організаційно-управлінська структура змінилася, як показано на рисунку 2.1.

Рис. 2.1. Виробнича структура Групи компаній «КОНТИ»

Станом на 2019 рік основним виробничим майданчиком ПрАТ «ВО КОНТИ» є Костянтинівська цукеркова фабрика в м. Костянтинівка Донецької області. У своїй продукції компанія використовує сировину найвищої якості. Унікальна формула та досконалий технологічний процес забезпечують високу якість виробництва.

Організаційна структура ПрАТ ВО КОНТИ визначається статутом.

ПрАТ ВО КОНТИ має лінійну функціональну організаційну структуру, яка може організовувати та керувати лінійними планами, а функціональні відділи допомагають лінійним керівникам вирішувати відповідні управлінські функції. Функціональні менеджери мають право безпосередньо впливати на виконавців.

Члени Наглядової ради ПАТ «ВО КОНТИ», у тому числі Голова Наглядової ради, призначаються Загальними зборами акціонерів та несуть відповідальність за скликання Загальних зборів акціонерів. До діяльності

виконавчого органу належить оперативне управління підприємством. Як член Наглядової ради має такі повноваження з таких питань:

- захищати права та інтереси акціонерів;
- контролює та спрямовує діяльність органу виконавчої влади;
- визначити стратегію товариства у сфері діяльності, затверджену загальними зборами акціонерів;
- Затвердити бюджет та бізнес-план підприємства в межах встановленої стратегії розвитку та плану дій
- контролювати фінансово-економічний стан підприємства;
- Контролювати запобігання, виявлення та вирішення конфлікту інтересів посадових осіб;
- рішення про випуск та розміщення корпоративних облігацій до 25% активів товариства у розмірі, зазначеному в останній фінансовій звітності;

Виконавчим органом підприємства є генеральний директор, який представляє підприємство, за участю постійних працівників та підприємства, з усіма правами, майновими правами та можливостями керувати поточною діяльністю підприємства, крім питань, що входять до його компетенції. виключні повноваження. підприємство. повноваження генерального директора. Засідання та наглядові ради.

Основними обов'язками генерального директора є:

- Розробити політику підтримки та підвищення прибутковості та конкурентоспроможності підприємства;
- Забезпечення стабільного фінансово-економічного стану бізнесу;
- захист прав акціонерів та забезпечення ефективності їх інвестицій;
- Реалізація інших статутних цілей і завдань.
- відповідати відповідно до чинного законодавства за результати діяльності підприємства, за виконання покладених на підприємство завдань та за прийняття ним рішень;
- Відділи, відділи та відділи визначають організаційну структуру підприємства та призначають керівників цих відділів.

У 2020 році обов'язки генерального директора ПрАТ «ВО КОНТИ» виконуватимуть три особи. На кінець звітного періоду посаду генерального директора обійняв Остапченко О.Ю.

З метою ефективного управління діяльністю ПрАТ «ВО КОНТИ» відповідно до законодавства України сформовано організаційну структуру, яка забезпечує розподіл повноважень у реалізації стратегії компанії.

- розробити політику підтримки та підвищення прибутковості та конкурентоспроможності підприємства;
- забезпечення стабільного фінансово-економічного стану бізнесу;
- захист прав акціонерів та забезпечення ефективності їх інвестицій;
- Реалізація інших статутних цілей і завдань.

На кінець звітного періоду посаду генерального директора зайняв Остапченко О.Ю.

З метою ефективного управління діяльністю ПрАТ «ВО КОНТИ» відповідно до законодавства України було сформовано організаційну структуру, що забезпечує поділ повноважень у реалізації стратегії компанії.

Організаційна структура ПрАТ «ВО «КОНТИ» складається з кількох відділів, до складу яких входять суміжні оперативні функції.

Структура управління ПАТ «ВО КОНТИ» наведена на рисунку 2. 2.

У всіх структурних підрозділах Групи працює близько 10 тис. співробітників, з них 5,5 тис. – в Україні. Кадрова програма компанії розрахована на забезпечення високої якості співробітників. Компанії вкладають значні кошти в навчання та перепідготовку кадрів. Система навчання охоплює всі відділи та різні типи працівників. Компанія приділяє велике значення постійній атестації посад і посад.

Рис. 2. 2. Організаційна структура управління ПрАТ “ВО “КОНТІ”

Відділ правової поведінки та захисту інтелектуальної власності виконує такі функції:

- забезпечувати правильне застосування положень та інших документів товариства та консультувати відповідальну особу з правових питань, пов’язаних з діяльністю товариства;

Співпрацювати з Департаментом корпоративної структури щодо внесення змін до законів та інших документів за посадою, щоб привести їх у відповідність до вимог законодавства;

- юридична допомога в процесі технологічного розвитку, створення, розробки та впровадження нових технологій, а також заходів щодо підвищення якості продукції, проектів та послуг.

- перевірка дотримання вимог законодавства виконавцями та структурними підрозділами суб'єктів господарювання;

- Організувати роботу з підвищення рівня юридичних знань співробітників підприємства, роз'яснити правозастосовну практику, надати консультації з правових питань.

Виробничий відділ. Однією з основних функцій виробництва є організаційно-технічний контроль продукції та її якості — контроль дотримання технічних умов і вимог до якості продукції на всіх етапах виробництва, а також забезпечення необхідних умов і елементів виробництва. якість.

Відділи взаємодіють з іншими підрозділами з метою створення умов для узгодженої діяльності щодо термінів, термінів та періодичності отримання та доставки інформації для виконання завдань і функцій.

Основними завданнями відділу кадрів є:

- аналіз та організація управління персоналом;

задоволення потреб у кваліфікованих кадрах та їх ефективне використання;

- на основі всебічного і систематичного аналізу працівників прогнозувати розвиток співробітників для сприяння їх кар'єрному розвитку;

- навчання персоналу компанії;

Сприяти застосуванню законодавства про освіту, перепідготовку та вищу освіту та пропонувати вдосконалення та подавати їх керівництву компанії.

Основними завданнями відділу логістики є:

- організація роботи центрального складу та транспортного відділу підприємства;

- управління ланцюгом постачання, організація філійного постачання, контроль завантаження регіонального складу;

- управління логістикою (складування, транспорт, розподіл і транспорт);

- перевірити транспортну функцію головного офісу компанії, філій та представництва;

- аналіз ефективності та управління транспортними витратами;

- керувати роботою в регіональному складі компанії

- контроль за дотриманням складських процедур і стандартів, контроль ефективності та якості роботи;

- управління витратами на обслуговування товарно-матеріальних цінностей компанії та впровадження процедур інвентаризації та стандартів інвентаризації.

Основними завданнями роботи компанії ПрАТ «ВО «КОНТИ» є:

- забезпечити наукову основу планів удосконалення, провести комплексний економічний аналіз усіх видів діяльності підприємства, сформулювати заходи щодо своєчасного та ефективного використання капітальних вкладень, матеріалів, трудових і фінансових ресурсів для прискорення зростання продуктивності праці та зниження продуктивності.

- організація та контроль за виконанням планів збуту та прибутку, правильне застосування фіксованих цін, участь у виробленні заходів щодо зміцнення економіки, зниження втрат і невиробничих витрат, усунення окремих збиткових товарів, підвищення цін;

- керівництво та організація роботи щодо впровадження, удосконалення та розширення вітчизняних господарських розрахунків.

Забезпечити матеріальне стимулювання розробки проектів, будівельних матеріалів для техніко-економічного планування магазинів, господарського розрахунку нових технологій та заходів щодо впровадження технологій, інноваційних пропозицій та винаходів;

- організовувати та систематично контролювати дотримання планової дисципліни, виконання завдань, статистичний облік усіх виробничо-технічних та економічних показників підприємства, своєчасно складати регулярні звіти;

Організаційні підрозділи, які займаються підготовкою обґрунтованих планово-бухгалтерських документів, а також механізацією та автоматизацією у сферах планування, обліку та фінансового аналізу.

Продукція компанії експортується в більш ніж 15 країн, включаючи Співдружність Незалежних Держав, Азію та Європу. Налагоджені довгострокові взаємовигідні відносини з іноземними контрагентами.

ПрАТ «ВО КОНТИ» веде облік та складає звітність згідно вимог НП (С) БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджених наказом Мініфіну

України від 07.02.2013 р. No 73, складає річну фінансову звітність відповідно до ст. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку

Бухгалтерський облік є дуже важливою частиною компанії, без нього неможливо налагодити якісний механізм функціонування підприємства. На рисунку 2. 3 наведено структуру бухгалтерії ПрАТ «ВО «КОНТІ».

Рис. 2. 3. Структура бухгалтерії ПрАТ «ВО «КОНТІ»

Бухгалтер з виробництва реєструють надходження сировини, матеріалів, палива, запчастин, виписують документи зі складів для відпуску товарно-матеріальних цінностей, відстежують собівартість продукції, обліковують готову продукцію, доставляють готову продукцію роздрібним мережам і покупцям.

Бухгалтери з продажу ведуть облік закриття рахунків з покупцями та постачальниками, ведення книг продажів, виписування податкових накладних, облік податкових кредитів та податкових зобов'язань.

Касир веде облік грошових коштів в касі та на розрахунковому рахунку, веде касову книгу, прибуткові і видаткові документи, перевіряє фактичну наявність валюти та цінних паперів, складає касові звіти. Операції, пов'язані з прийомом та відпуском готівки, проводяться через касу підприємства.

Економіст з праці веде облік робочого часу працівників за коефіцієнтом трудової участі працівників, обліковує виробництво, розраховує доплату, заповнює та подає звіт статистики обліку праці та робочого часу. Відповідає за нарахування заробітної плати, відпусток, лікарняних, ведення та нарахування обов'язкових бюджетних платежів, заповнення та подання звітності до загальнообов'язкового державного страхування.

2.2. Аналіз виробничо-господарської діяльності ПрАТ «ВО «КОНТИ»

За даними фінансової звітності та виробничих звітів проаналізуємо показники виробничо-господарської діяльності досліджуваного підприємства - ПрАТ «ВО «КОНТИ» за 2019-2020 років в таблиці 2. 1.

Таблиця 2. 1.

Показники діяльності ПрАТ «ВО «КОНТИ» протягом 2019-2020 роки

№	Показники	Одиниці виміру	Роки		Абсолютне відхилення	Відносне відхилення, %
			2019	2020		
1	2	3	4	5	6	7
1	Чистий дохід від реалізації продукції	тис. грн	872 880	897 516	24 636	102,82
2	Чисельність працівників	осіб	1 033	1 028	-5	99,52
3	Фонд оплати праці працівників	тис. грн	122 460	138 148	15 688	112,81
4	Продуктивність праці (виробіток) працівників	тис. грн/чол.	845,00	873,07	28,07	103,32
5	Середньорічна оплата праці працівників	тис. грн/чол	119	134	16	113,36
6	Середньорічна вартість основних засобів (залишкова)	тис. грн	797 265	746 467	-50 798	93,63
7	Віддача основних засобів	грн/грн	1,09	1,20	0	109,82

8	Фондомісткість	грн/грн	0,91	0,83	0	91,06
9	Фондоозброєність	тис. грн/ чол	772	726	-46	94,08
10	Власний капітал	тис. грн	261 745	163 388	-98 357	62,42
11	Вартість активів	тис. грн	1 776 097	1 633 445	#ЗНАЧ!	#ЗНАЧ!
12	Собівартість реалізованої продукції	тис. грн	699 846	717 670	17 824	102,55
13	Витрати на 1 грн реалізованої продукції	коп.	80,18	79,96	-0,21	99,73
14	Матеріальні витрати	тис. грн	516 973	542 881	25 908	105,01
15	Матеріаловіддача	грн/грн	0,59	0,60	0,01	102,13
16	Операційні витрати	тис. грн	915 515	963 920	48 405	105,29
17	Валовий прибуток	тис. грн	173 034	174 846	1 812	101,05
18	Чистий фінансовий результат (збиток)	тис. грн	-28 678	-96 699	-68 021	337,19
19	Нерозподілений прибуток	тис. грн	148 594	51 895	-96 699	34,92
20	Рентабельність продажу	%	1,25	1,24	-0,01	-

Як бачимо з таблиці, ПрАТ «ВО «КОНТІ» за 2019-2020 років обсяг реалізованої продукції у 2020 році зменшився на 262 тонн (-0,99 % порівняно з

2019 роком) і склав 26160 тонн. Виручка від реалізації в 2020 році зросла на 19636 тис. грн. 2.25% до 2019 року) і становив 892516 тис. грн. Основними факторами зниження обсягів продажів є посилення конкуренції з боку основних гравців на ринку кондитерських виробів та зростання попиту на шоколадну продукцію з боку населення, незважаючи на те, що у виробництві ПрАТ «ВО «КОНТИ» найбільшу частку займає печиво» (65 %).

Операційна діяльність УРП «ВО КОНТИ» дуже чутлива до змін, як у внутрішньому, так і зовнішньому середовищі, що вимагає постійного моніторингу та своєчасного запобігання негативних наслідків основних загроз: зниження попиту на продукцію, волатильності цін на сировину та незаплановані перерви виробництва.

Нерозподілений прибуток УРП «ВО КОНТИ» станом на 31 грудня 2019 року становив 148594 тис.грн. На 31 грудня 2020 року становить 51895 тис. грн. Дивіденди у гривні за 2019 рік не нараховані та не виплачені.

2.3. Теоретичні основи та практичний аналіз нематеріальних активів на ПрАТ «ВО КОНТИ»

Важливою частиною проведення економічного аналізу використання нематеріальних активів є визначення їх методології. Об'єктами аналізу використання нематеріальних активів є: обсяг і динаміка нематеріальних активів; структура та стан нематеріальних активів за видами, умовами експлуатації, джерелом доходу; прибуток та оборотність нематеріальних активів; ліквідність нематеріальних активів і ступінь ризику інвестування в нематеріальні активи.

За об'єктами аналізу використання нематеріальних активів формуються такі завдання:

- аналізувати обсяги та динаміку нематеріальних активів;
- аналіз структури та стану нематеріальних активів за видами, умовами використання;
- аналіз рентабельності (рентабельності) нематеріальних активів;

- аналіз ліквідності нематеріальних активів та рівня інвестиційного ризику нематеріальних активів.

Виконати ці завдання можна лише за умови якісної та повної інформації про нематеріальні активи підприємства. Від проведення економічного аналізу залежить процес формування висновків та опису отриманих результатів, на основі яких приймаються управлінські рішення.

Дані щодо використання нематеріальних активів можна отримати з джерел, наведених у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Інформаційна база для проведення аналізу нематеріальних активів

Група	Джерела інформації
Первинні документи	НА-1 «Акт введення в господарський оборот об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів» НА-2 «Інвентарна картка обліку об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів» НА-3 «Акт вибуття (ліквідації) об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів» НА-4 «Інвентаризаційний опис об'єктів права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів»
Дані рахунків бухгалтерського обліку	12 «Нематеріальні активи» з аналітичними рахунками 121 «Права користування природними ресурсами», 122 «Права користування майном», 123 «Права на комерційні позначення», 124 «Права на об'єкти промислової власності», 125 «Авторське право та суміжні з ним права», 127 «Інші нематеріальні активи»
Облікові реєстри	Журнал 4, Відомість 4.3
Фінансова звітність	Форма № 1 “Баланс” (Звіт про фінансовий стан), форма № 2 “Звіт про фінансові результати” (Звіт про сукупний дохід), форма № 3 “Звіт про власний капітал”, форма № 4 “Звіт про рух грошових коштів”, форма № 5 “Примітки до річної фінансової звітності”
Інші документи	Дані проведених інвентаризацій, договори, контракти, патенти, ліцензії, дані попередніх перевірок тощо

Інформація була використана для ретроспективного аналізу. Оперативний аналіз використовує на основі первинного обліку, саму інформацію по рахунку 12 «Нематеріальні активи». Прогнозний аналіз ефективності використання

нематеріальних активів використовується для оцінки відповідних альтернативних рішень. Крім того, для аналізу використання нематеріальних активів розроблено Особливі значення для аналізу мають показники ефективності, які відображають вплив нематеріальних активів на фінансовий стан та результати діяльності досліджуваного фінансового підприємства.

Таким чином, можна розділити основні етапи аналізу нематеріальних активів:

- аналізувати обсяги та динаміку нематеріальних активів;
- аналіз структури та стану нематеріальних активів за видами, термінами використання;
- аналіз рентабельності (прибутковості) нематеріальних активів;
- аналіз ліквідності нематеріальних активів та рівня інвестиційного ризику в нематеріальні активи.

На початковому етапі аналізу доцільно провести аналіз питомої нематеріальних активів у вартості майна досліджуваного підприємства.

Частка в нематеріальних активах може як збільшуватися, так і зменшуватися. Необхідно пам'ятати, що при необґрунтованому збільшенні частини нематеріальних активів у власності підприємства створює структуру балансу. Коефіцієнти ліквідності падають, а оборотність основних засобів та загального капіталу підприємства уповільнюється. У необоротних активах протягом звітного періоду та високий приріст нематеріальних активів у зміні загальної необоротних активів суми стратегії про інноваційний характер діяльності підприємства (до наявності спрямованості на інвестування в інтелектуальну власність).

Наступним кроком є аналіз обсягу та динаміки нематеріальних активів у структурі підприємства. З проведення аналізу нематеріальних активів доцільно розробити систему економічних показників, що описують стан та динаміку об'єкта дослідження, відображають стан та вплив нематеріальних активів на фінансовий стан та результати діяльності досліджуваного підприємства.

На основі балансу даних (звіту про фінансовий стан) та приміток до річної фінансової звітності можемо проаналізувати динаміку змін загальної суми нематеріальних активів та статистичних змін у звітному періоді відповідно до звітного періоду.

На основі отриманих результатів проведеного аналізу показників може бути відображено, які саме зміни відбулися з часом, та чи є вони позитивними чи негативними для виробничо-господарської діяльності підприємства. В процесі проведення аналізу стану і динаміки нематеріальних активів доцільно використовувати наступні показники:

- коефіцієнт (показник) оновлення нематеріальних активів(НА) ($K_{\text{оновлення}}$);
- коефіцієнт (показник) вибуття НА($K_{\text{вибуття}}$);
- коефіцієнт (показник) зносу НА($K_{\text{зносу}}$);
- коефіцієнт (показник) придатності НА($K_{\text{придатності}}$).

Розрахунок коефіцієнтів (показників) проводиться за наступними формулами:

$$K_{\text{оновлення}} = \text{НМА}_{\text{н}} / \text{НМА}_{\text{к}}, \quad (2.3.1.)$$

де $\text{НМА}_{\text{н}}$ – вартість нематеріальних активів (НА), що надійшли у звітному періоді;

$\text{НМА}_{\text{к}}$ – вартість нематеріальних активів (НА) на кінець досліджуваного періоду.

$$K_{\text{вибуття}} = \text{НМА}_{\text{в}} / \text{НМА}_{\text{п}}, \quad (2.3.2.)$$

де $\text{НМА}_{\text{в}}$ – вартість нематеріальних активів (НА), що вибули у досліджуваному періоді;

$\text{НМА}_{\text{п}}$ - вартість нематеріальних активів (НА) на початок досліджуваного періоду.

$$K_{\text{зносу}} = 3 / \text{НМА}, \quad (2.3.3.)$$

де 3 – сума амортизації (зносу) нематеріальних активів на кінець досліджуваного періоду;

НМА –вартість (початкова) нематеріальних активів на кінець досліджуваного періоду.

$$K_{\text{придатності}} = 1 - K_{\text{зносу}}, \quad (2.3.4.)$$

де $K_{\text{зносу}}$ – коефіцієнт зносу.

Динамічний аналіз зазначених вище коефіцієнтів. Третім етапом економічного аналізу нематеріальних активів є структурний аналіз наявних у підприємств нематеріальних активів.

Після визначення структури нематеріальних ресурсів необхідно проаналізувати їх ефективність за допомогою показників.

Дохід від нематеріальних активів може збільшуватися або зменшуватися. Підвищується рентабельність нематеріальних активів, інакше діяльність підприємства не призводить до очікуваних власником результатів.

При аналізі ефективності використання нематеріальних активів важливо визначити вплив окремих факторів на ефективність використання нематеріальних активів. При цьому факторний аналіз рекомендується для визначення того, який фактор підвищує чи зменшує ті чи інші показники ефективності використання нематеріальних ресурсів.

Важливим питанням при аналізі ефективності використання фірмою нематеріальних активів є визначення резервів, які збільшують виробництво за рахунок залучення таких активів. Наприклад, придбати певні комп'ютерні програми для автоматизації обліку. Комп'ютеризація бухгалтерського обліку зменшує потребу в бухгалтерах, оскільки цей нематеріальний актив допоможе мінімізувати кількість бухгалтерів за рахунок централізації всіх сфер бухгалтерського обліку в єдиній програмі, яку виконує мінімальна кількість працівників. У свою чергу, скорочення бухгалтерії дозволяє заощадити на оплаті праці та знизити витрати виробництва в цілому. Тому різниця в фондах заробітної плати до та після впровадження нового плану буде використана як наш резерв збільшення виробництва.

Тому правильний організаційно-економічний аналіз використання нематеріальних активів допомагає отримати очікувані позитивні показники їх

використання та оптимізувати витрати на розширення. В таблиці проведемо аналіз стану, динаміки та кількості нематеріальних активів ПрАТ «ВО «КОНТИ» на умовному прикладі в таблиці, оскільки в балансі (звіті про фінансовий стан) підприємства нематеріальних активів немає. 2.3.

Таблиця 2.3

Аналіз частки нематеріальних активів майна ПрАТ «ВО «КОНТИ»
за 2019-2020 роки

№ п/п	Показник	Одиниці виміру	2019 рік	2020 рік	Відхилення	
					Абсолютне,	Відносне,
					тис. грн.	%
1	2	3	4	5	6	7
1	Усього майна на підприємстві	тис. грн.	1 776 128,00	1 633 486,00	-142 642,00	91,97
2	У тому числі нематеріальні активи	тис. грн.	172 463,00	90 909,00	-81 554,00	52,71
3	Частка нематеріальних активів у майні підприємства	%	9,71	5,57	-4,14	-

В таблиці 2.3 досліджено частку нематеріальних активів в загальній структурі активів УРП «ВО КОНТИ» за 2019-2020 роки. У звітному періоді 2020 році порівняно з 2019 роком вартість нематеріальних активів зменшилась на 81 554,00 тис. грн. (47,29%). Загальна вартість активів (майна) УРП «ВО КОНТИ» у звітному 2020 році порівняно з 2019 роком зменшилась на 142642,00 (або 8,03%). За рахунок зменшення частки нематеріальних активів у загальній структурі майна УРП «ВО КОНТИ» зросла наукоємність виготовленої продукції та наданих послуг, що є негативним фактором в ефективності роботи досліджуваного підприємства.

В таблиці 2.4 наведено аналіз динаміки нематеріальних активів.

Таблиця 2.4

Аналіз динаміки нематеріальних активів ПрАТ «ВО «КОНТІ»
за 2019-2020 років

№ п/п	Показник	Одиниці виміру	Роки		Абсолютне відхилення, тис. грн	Темп зростання (спаду), %
			2019	2020		
1	2	3	4	5	6	7
1	Програмне забезпечення	тис. грн.	75 226,30	55 202,10	-20 024,20	73,38
2	Інші нематеріальні активи	тис. грн.	97 236,70	35 706,90	-61 529,80	36,72
3	Разом	тис. грн.	172 463,00	90 909,00	-81 554,00	100,00

Провівши аналіз динаміки нематеріальних активів в таблиці 2.4 можемо зробити наступний висновок, що загальна вартість нематеріальних активів на УРП «ВО КОНТІ» протягом 2018-2019 років зменшилась у звітному періоді і становила -81 554,00 тис. грн. Слід відмітити, що вартість нематеріальних активів, а саме вартість програмного забезпечення зменшилась у порівнянні з 2019 році у 2020 році на 20 024,20 тис. грн, частина нематеріальних активів амортизувалась. Вартість інших нематеріальних активів у 2020 році зменшилась на 61 529,80 тис. грн.

В таблиці 2.5 наведено аналіз стану та динаміки нематеріальних активів на УРП «ВО КОНТІ».

Відповідно проведеного аналізу стану та динаміки нематеріальних активів УРП «ВО КОНТІ» з таблиці 2.3.4 бачимо, що:

а) нематеріальні активи на початок 2019 року становили 172 463,00 тис. грн, за цей період у складі нематеріальних активів на УРП «ВО КОНТІ» надійшло на 0 тис. грн., вибуття не відбувалося і як наслідок на кінець 2019 року нематеріальні

активи склали 172 463,00 тис. грн. Знос нематеріальних активів на УРП «ВО КОНТІ» на кінець 2019 року склав 84 437,00 тис. грн. $K_{\text{знос}} = 0,48$; $K_{\text{придатності}} = 0,52$;

Таблиця 2.5

Аналіз стану і динаміки нематеріальних активів на ПрАТ «ВО «КОНТІ»
за 2019-2020 років

№ п/п	Показники	Одиниці виміру	Роки		Абсолютне відхилення,	Темп зростання (спаду), %
			2019	2020	тис. грн.	
1	2	3	4	5	6	7
1	Наявність нематеріальних активів на початок року	тис. грн.	253 420,00	172 463,00	-80 957,00	68,05
2	Надійшло за рік	тис. грн.	-	-	-	-
3	Наявність нематеріальних активів на кінець року	тис. грн.	172 463,00	90 909,00	-81 554,00	52,71
4	Знос нематеріальних активів на кінець року	тис. грн.	83 467,00	84 437,00	970,00	101,16
5	$K_{\text{знос}}$	-	0,48	0,93	0,44	191,91
6	$K_{\text{придатності}}$	-	0,52	0,07	-0,44	13,80

б) вартість нематеріальних активів на початок 2020 року становила за первісною вартістю 172 463,00 тис. грн. Протягом 2020 року у складі нематеріальних активів на підприємство надійшло на 0 тис. грн., вибуття не відбувалося та як наслідок на кінець 2020 року нематеріальні активи склали 90 909,00 тис. грн. за первісною вартістю. Знос нематеріальних активів на кінець 2020 року склав 84 437,00 тис. грн. Тобто $K_{\text{знос}} = 0,93$; $K_{\text{придатності}} = 0,07$.

Розділ 3. Методичні основи аудиту нематеріальних активів на ПрАТ «ВО «КОНТІ»

3.1. Завдання та методи аудиту нематеріальних активів

Призначення аудиту нематеріальних активів:

1. Підтвердити достовірність інформації, що міститься про нематеріальний актив, або пояснити її неможливість.
2. Перевірити повноту, достовірність і достовірність обліку витрат і звітності про придбання та будівництво нематеріальних активів протягом звітного періоду, правильність нарахування амортизації та обліку збору та вибуття активів.
3. Контроль за дотриманням законодавчих та нормативних актів, нормативних правил бухгалтерського обліку та звітності, методів оцінки нематеріальних активів.
4. Визначити резерви оптимального використання нематеріальних активів.

Основні цілі аудиту можуть бути доповнені укладенням договорів з клієнтами для визначення резервів оптимального використання фінансових ресурсів, аналізу правильності податкових розрахунків, формулювання заходів щодо покращення фінансового стану підприємства, оптимізації витрат і результатів, прибутків і витрат.

Завдання аудиту нематеріальних активів встановити:

- правильність віднесення об'єкта до нематеріальних активів;
- достовірність нематеріальних активів або інформацію про них у фінансовій звітності;
- повноту, достовірність і точність калькуляції придбаних нематеріальних активів, правильність нарахування амортизації, операцій з їх надходження та вибуття протягом звітного періоду;
- дотримання законодавства та вимог П(С)БО 8 «Нематеріальні активи», методів оцінки нематеріальних активів;

- достовірність звітності про нематеріальні активи (відповідність вимогам до звітності та відсутність суперечливої інформації);
- правильна оцінки нематеріальних активів;
- можливість отримання майбутніх економічних вигод за рахунок використання нематеріальних активів;
- правильність ведення облікових записів у книгах обліку нематеріальних активів;
- правильність віднесення операцій з нематеріальними активами до періоду, в якому була здійснена операція;
- узгодженість сум окремих операцій з даними, наведеними в книгах аналітичного обліку та журналів, правильність результатів та їх узгодженість з даними, наведеними в головній книзі;
- правильність класифікації нематеріальних активів у фінансовій звітності, достовірність звітних показників нематеріальних активів.

Джерелами інформації для аудиту нематеріальних активів є:

- накази щодо облікової політики підприємств;
- оригінали документів (Акт введення об'єктів інтелектуальної власності в обіг у складі нематеріальних активів (НА-1), інвентарна картка об'єктів інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів (НА-2), платіжні документи, ліцензійні угоди, патенти та інші сертифікати, що підтверджують придбання або створення нематеріального активу на частині активу;
- реєстри обліку комерційних операцій, що відображають облік нематеріальних активів (Журнал 4, 5А та його аналітична облікова інформація, головна книга);
- аудиторські висновки останньої перевірки та інші документи, що узагальнюють результати контролю;
- фінансова звітність (Баланс (ф. № 1), Звіт про фінансові результати (п. № 2), Звіт про рух грошових коштів (п. № 3), Звіт про власний капітал (п. № 4) Примітки до Фінансової звітності ф. № 5).

Аудиторський ризик та його склад при аудиті нематеріальних активів підприємства

Під час аудиту нематеріальних активів сертифіковані бухгалтери повинні приділяти особливу увагу питанням аудиторських ризиків. наступним чином:

- притаманний ризик (ризик суттєвої помилки);
- ризик контролю (ризик того, що система внутрішнього контролю клієнта не зможе запобігти або виправити такі помилки);
- невиявлений ризик (ризик того, що аудитори не зможуть виявити залишкові суттєві помилки).

Властивий ризик – це здатність, за відсутності внутрішнього контролю, суттєво викривити сальдо на певному рахунку чи класі операцій або спотворити ці показники у поєднанні з викривленнями в інших рахунках чи операціях.

Розробляючи загальний план аудиту, аудитори оцінюють притаманний ризик на рівні фінансової звітності. Тобто аудитор порівнює попередню оцінку суми притаманного ризику з найбільш значущими залишками рахунку та певними класами операцій. У випадку, якщо такий аналіз виконується неналежним чином або повністю ігнорується працівниками бізнесу, аудитори повинні вказати значну власність у загальному плані перевірки.

Оцінюючи величину притаманного ризику, аудитори виділили такі фактори:

- а) На рівні фінансової звітності:
 - лідерська освіта та досвід, а також зміна лідерства;
 - Управління доброчесністю;
 - компетентність керівництва на певний період часу, оскільки некомпетентність керівництва може вплинути на правильність фінансової звітності підприємства;
 - особлива відповідальність керівництва або, в деяких випадках, має на нього значний вплив, наприклад, існують обставини, які спонукають керівництво спотворювати фінансову звітність. Така ситуація може бути:

значним зниженням або закриттям підприємницької діяльності, відсутністю власних коштів (коштів) для довгострокової діяльності для забезпечення нормальної діяльності підприємства;

- характер бізнесу, наприклад, технологічна відсталість його продукції чи послуг;

- складність його структури капіталу, вплив пов'язаних осіб на його діяльність, кількість і розміщення виробничого обладнання;

- обставини, що впливають на галузь, в якій працює компанія, такі як економічне становище компанії та конкуренція, визначені аудитором шляхом перегляду фінансових оглядів, прогнозів та показників;

- зміни технології виробництва чи послуг, запитів споживачів та практики обліку (з урахуванням галузевої специфіки);

б) На рівні показників фінансової звітності та категорій операцій:

- Показники фінансової звітності, на які можуть вплинути викривлення, такі як раніше скориговані рахунки чи залишки, що призводять до використання точних бухгалтерських оцінок: складність базових операцій та інших операцій, які потребують залучення сторонніх експертів (експертів);

- Тенденції збитковості діяльності або привласнення активів;

- Операції, які неможливо виконати за звичайних обставин.

Ризик контролю, або ризик для системи внутрішнього контролю та організації бухгалтерського обліку - це ризик неефективності систем внутрішнього контролю та бухгалтерського обліку. Причина полягає в тому, що системи бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю не завжди функціонують ефективно, щоб запобігти, виявити та виправити помилки, які можуть виникати в окремих залишках на рахунках або в окремих категоріях операцій. Такі помилки можуть бути значними для кожного балансу або для спотворення інших балансів або операцій загалом.

Ризик не виявити помилок полягає в тому, що аудиторські процедури не завжди можуть виявляти помилки, які існують у конкретних залишках на

рахунках або певних класах операцій, які можуть бути значними самі по собі або в поєднанні з викривленнями в інших бухгалтерських балансах. торгівлі.

Сертифіковані бухгалтери повинні оцінити системи бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю, які використовуються суб'єктом аудиту, щоб визначити ймовірність помилок, що впливають на достовірність фінансової звітності. На основі цієї оцінки визначте зміст, обсяг і кількість аудиторських процедур.

Внутрішній аудит є невід'ємною частиною управлінського контролю. Великим корпораціям необхідно проводити внутрішній аудит, оскільки вище керівництво не бере участі в повсякденному контролі організації, а нижча структура управління. Внутрішній аудит надає інформацію про ці види діяльності та підтверджує достовірність управлінської звітності. Внутрішній аудит необхідний насамперед для запобігання втраті ресурсів і внесення необхідних змін усередині підприємства.

На ПрАТ «ВО КОНТІ» створено Департамент внутрішнього аудиту. Його основні обов'язки:

- ефективний і регулярний внутрішній контроль;
- оцінку стану внутрішнього контролю;
- сприяти розробці планів коригуючих дій та інформувати про рівень і якість їх виконання;
- розробка політики, процедур та їх періодичний перегляд;
- консультування компанії щодо застосування внутрішніх процедур і законів.

Послідовність проведення аудиту нематеріальних активів підприємства.

Аудит нематеріальних активів та інших об'єктів бухгалтерського обліку здійснюється відповідно до стандартів аудиту, які формулюють єдині основні вимоги до якості аудиту для забезпечення відповідності рівню впевненості результатів аудиту. Аудитори повинні мати на увазі, що перевірка нематеріальних активів проводиться в грошовому (вартісному) вираженні лише на підставі оригіналів документів.

При інвентаризації нематеріальних активів спочатку визначається правильність перерахування суми, що обліковується на рахунку 12 «Нематеріальні активи», що входить до складу нематеріальних активів, а потім перевіряється обґрунтованість його обліку та наявність отриманих правовстановлюючих документів. Аудитори повинні перевірити, що необоротні активи, визнані суб'єктом господарювання, виключають елементи, створені суб'єктом господарювання, але не визнані необоротними активами (гудвіл, списки клієнтів).

Для інших нематеріальних активів сертифікований бухгалтер повинен проаналізувати процес його формування відповідно до стадії досліджень і розробок, щоб правильно ідентифікувати їх як активи підприємства. Однак аудиторам слід зазначити, що будь-які нематеріальні активи, отримані в результаті досліджень, не визнаються активом для бізнесу, і, отже, витрати на дослідження повинні бути списані та відображені в інших операційних витратах за період, у якому вони були понесені.

Ідентифікація нематеріальних активів, придбаних у результаті розробки, перевіряється шляхом визначення дотримання певних умов. За відсутності вищевказаних умов витрати, понесені підприємством у процесі розробки, відображаються в складі інших операційних витрат підприємства.

Аудитори повинні перевірити наявність нематеріальних активів у документах, які описують, зображують або іншим чином записують об'єкти на матеріальних носіях. Основним критерієм цього етапу аудиту є вміння ідентифікувати об'єкт і встановити факт його існування в документах підприємства. Необхідно перевірити наявність документів, що підтверджують право користування, а також правильність і своєчасність відображення нематеріальних активів на балансі.

Особливістю промислової власності є наявність охоронних документів, що підтверджують її права; патентів на винаходи та промислові зразки, сертифікатів на корисну модель, комп'ютерних програм, топологій інтеграції та інших мікросхем. Тому наступним етапом аудиту є перевірка достовірності

охоронних документів. На цьому етапі особлива увага приділяється розгляду договорів щодо офіційного набуття виключного права власності на нематеріальні активи. Основним критерієм перевірки є забезпечення виконання умов приймання нематеріальних об'єктів. Під час перевірки документа безпеки перевіряється його справжність: за об'єктом, за регіоном, за терміном дії документа безпеки.

Якщо кожен із цих стандартів не дотриманий, охоронний документ визнається недійсним щодо конкретного об'єкта інтелектуальної власності, для якого він призначений. Слід пам'ятати, що видається лише один офіційний охоронний документ (патент, свідоцтво), який зазвичай належить власнику патенту. Особа, яка використовує об'єкт за ліцензією, може (повинна) мати копію охоронного документа та опис (зображення) об'єкта, а також належним чином зареєстрований ліцензійний договір.

Перевірка справжності охоронних документів вимагає участі кваліфікованих експертів, які можуть об'єктивно перевірити справжність охоронних документів. Для інтелектуальної власності, щодо якої не існує офіційного охоронного документа (наприклад, для технологічних розробок, таких як «ноу-хау»), документом, що підтверджує права бізнесу, може бути контракт, який засвідчує створення та передачу технологічного продукту для створення об'єкта (об'єкт) у процесі виконання науково-дослідної роботи факт. Це документи, які підтверджують факт наявності прав безпосередньо на підприємстві, або підтверджують перехід власником прав інтелектуальної власності на інші права (авторський договір, договір передачі «ноу-хау»).

Перевірка достовірності охоронних документів вимагає участі кваліфікованих експертів, об'єктивних експертів, здатних їх виконати

Нарахована амортизація нематеріальних активів, отриманих за договором дарування та безоплатно отриманих у процесі приватизації, за рахунок бюджетних асигнувань та інших подібних коштів (частина вартості цих коштів), супроводжується нарахованою амортизацією суми нарахованої виручки.

Для розрахунку амортизаційних відрахувань нематеріальних активів аудитор перевіряє такі статті:

а) чи відповідає використаний метод амортизації обліковій політиці суб'єкта господарювання;

б) чи гарантує обраний метод амортизації належне перенесення вартості нематеріального активу на рахунок собівартості виробництва за період, що залишився до кінця терміну його корисного використання.

На підставі результатів відхилень аудитор аналізує найбільш суттєві відхилення та оцінює вплив відхилень на достовірність звіту. Під час аудиту амортизаційних відрахувань аудитори можуть використовувати такі аналітичні процедури:

а) прогнози амортизаційних відрахувань, розраховані з використанням середньої норми амортизації та середньої величини нематеріальних активів;

б) Порівняти суми нарахованої амортизації за декілька звітних періодів та проаналізувати виявлені відмінності, беручи до уваги наявність нематеріальних активів, а також наслідки їх отримання та вибуття.

Під час детального аудиту нематеріальних активів аудитори визначають, чи відображає облікова політика організації зміни в методах амортизації, які можуть мати значний вплив на аналіз даних протягом кількох періодів. При цьому оцінюється легітимність нового методу в сучасних умовах. Змінюючи термін корисного використання нематеріального активу, установіть та проаналізуйте причини зміни, щоб визначити, чи відповідає він чинному законодавству.

Для всіх нематеріальних активів необхідно перевірити наявність розпорядчих документів підприємства, що підтверджують термін їх використання. Підприємство повинно визначити наявність документів, де детально описується кожен нематеріальний актив та порядок його використання.

Завдання аудитора полягає в тому, щоб визначити правильність визначення нематеріальних активів підприємством як не підлягають амортизації, а також їх списання та віднесення на рахунки.

При аудиті вибуття нематеріальних активів спочатку розглянемо спосіб вибуття нематеріальних активів, наявність підстав для списання та підтверджуючі документи. Крім того, перевіряють правильність відображених у бухгалтерському обліку операцій з вибуття нематеріальних активів та підтверджують достовірність визначення фінансових результатів вибуття.

При аудиті нематеріальних активів особлива увага приділяється аудиту операцій, пов'язаного з наданням права користування нематеріальним активом. Відображаються в бухгалтерському обліку підприємства операції, пов'язані з наданням (отриманням) прав інтелектуальної власності (крім права на використання найменувань походження), що здійснюються відповідно до ліцензійного договору між кредитором та користувачем (ліцензії), авторські договори (на переуступку виключних, невиключних прав на використання наукових результатів, літературних творів, творів мистецтва), комерційні ліцензійні угоди та інші подібні угоди, законодавство України.

Нематеріальні активи, надані компанією в користування іншій організацій-користувачу, щодо яких перша організація зберігає виключні права на результати інтелектуальної діяльності, не списуються та окремо відображаються в бухгалтерському обліку правовласника. Результати аудиту нематеріальних активів узагальнюються в аудиторському звіті. За кожним порушенням наводяться: нормативний документ, вимоги якого порушено, розмір збитку, значущість і важливість оцінки впливу виявленого порушення на результати діяльності організації та достовірність фінансової звітності.

Послідовність огляду показана на малюнку 3.1.1:

На основі переліку завдань аудиту розроблено їх послідовний план прийняття рішень (рисунок 3.1), що дозволило побудувати схему послідовності рішень для кожного завдання при аудиті рахунків нематеріальних активів. Аудитор уважно вивчив послідовність операцій. Операції повинні відображати

процес від початкового етапу формування облікової інформації до стану формування рахунку.

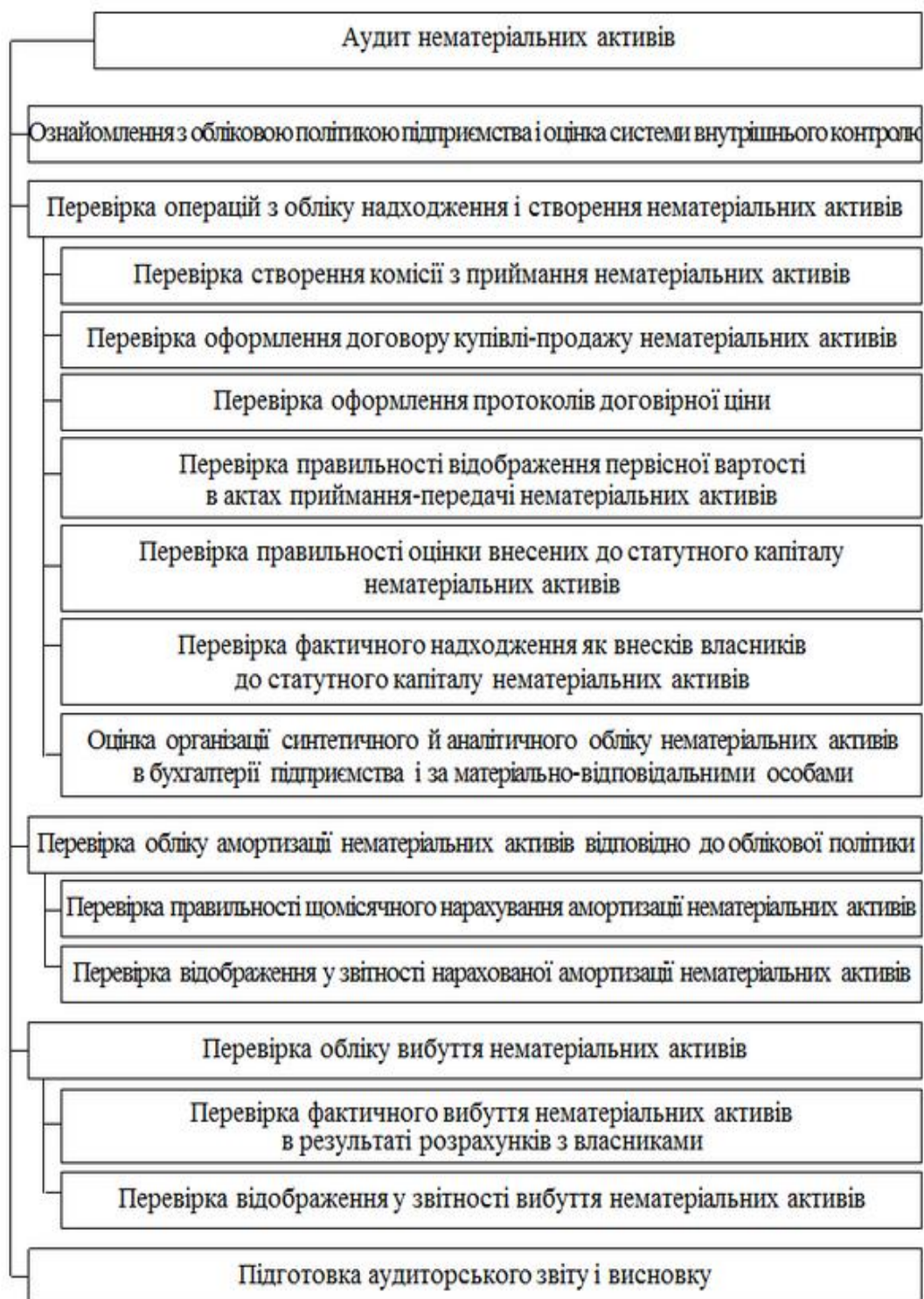

Рис. 3.1. Послідовність аудиту нематеріальних активів

Одним із важливих питань загальної теорії аудиту є визначення її предмета. Предметом аудиторської діяльності є стан економічних, організаційних, інформаційних та інших характеристик системи у сфері аудиторської оцінки. Аудит передбачає оцінку законності бізнес-процесів та перевірку достовірності інформації, що цікавить користувачів і клієнтів.

Під об'єктами аудиторських послуг розуміють самостійні або взаємопов'язані економічні, організаційні, інформаційні чи інші аспекти функціонування досліджуваної системи, стан яких можна оцінити кількісно та якісно.

Об'єкти аудиту можуть відрізнятися за складом і структурою, належати до різних сфер діяльності та мати інші характеристики. Зокрема, до об'єктів аудиту належать:

- установчі документи організації (підприємства), що визначають взаємозв'язок з регулюванням (іншої) фінансової діяльності, формуванням та зміною статутного капіталу;

- розрахунок заробітної плати;

- ресурси - засоби та предмети праці, трудові ресурси, фінансові ресурси, матеріальні цінності;

- економічний процес - економічний процес впровадження нової техніки, постачання робочої сили, матеріально-технічного забезпечення, технології, енергетично-економічних послуг, основного та допоміжного виробництва, забезпечення фінансовими ресурсами тощо;

- економічний результат діяльності;

- організаційна форма управління;

- методи управління - внутрішня система стимулювання;

- функції управління - планування, облік, контроль, економічний аналіз і нагляд, стимулювання тощо.

Необхідно розрізняти об'єкти, стан яких оцінюється в минулому, теперішньому і майбутньому. Оцінити минуле становище об'єкта аудиту, коли необхідно зробити висновки щодо достовірності фінансової звітності та адекватності господарських операцій, ефективності використання ресурсів. Оцінювати фактичний

(поточний) стан об'єкта під час перевірки наявності матеріальних цінностей та коштів, тобто при визначенні фактичного стану систем обліку, планування та стимулювання.

Оцінка майбутнього стану об'єкта є результатом аудиторського вивчення питань, пов'язаних з удосконаленням системи управління.

Віднесення об'єктів до конкретних груп часто залежить від завдань, які має виконувати аудитор. Якщо він оцінює стан бухгалтерського обліку на основі надійності рахунків, він розглядає рахунок на даний момент, але якщо аудитор перевірить його на покращення, він визначить майбутній статус.

Предметом аудиту операцій з нематеріальними активами ПрАТ «ВО КОНТІ» є бізнес-процеси та операції, пов'язані з наявністю, рухом та використанням нематеріальних активів, а також відносини, що виникають усередині та поза підприємством.

Залежно від того, чого необхідно досягти аудиторам при вивченні нематеріальних активів на ПрАТ «ВО КОНТІ», ми можемо сформулювати об'єкти аудиту:

1. Елементи облікової політики.
2. Операції з обліку нематеріальних активів.
3. Записи в документах, бухгалтерських регістрах і звітах.
4. Бухгалтерські порушення, недоліки та зловживання, зафіксовані в ревізіях, перевітках, висновках ревізій, постановках правоохоронних органів.

План і робоча програма аудиту нематеріальних активів

При підготовці плану процесу аудиту аудитор повинен:

- розуміти бізнес клієнта, загальні напрямки та деталі діяльності;
- розуміти системи бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю та ступінь їх надійності;
- оцінити загальний аудиторський ризик і визначити значущість помилок, які можуть бути виявлені під час аудиту;
- визначити кількість необхідних аудиторських процедур, терміни виконання та можливість участі виконавців та експертів;

- забезпечити координацію, контроль і послідовність виконання плану, забезпечити можливість внесення змін.

Робочі плани дають можливість приділити належну увагу найважливішим сферам аудиту та сприяють більш ефективному розподілу роботи між аудиторами. Обсяг аудиторської роботи залежить від розміру суб'єкта господарювання, складності аудиту, аудиторського досвіду, знань клієнта. При визначенні мети аудиту аудитор необхідно обговорити з клієнтом характер, обсяг та умови роботи, щоб зрозуміти очікування та вимоги клієнта до нього. Далі необхідно розібратися в обліковій політиці клієнта, визначити, чи відповідає вона стандартам бухгалтерського обліку та звітності, вимогам чинного законодавства, вивчити систему внутрішнього контролю, деякі конкретні напрямки діяльності клієнта.

План аудиту нематеріальних активів ПрАТ «ВО КОНТІ» наведено у додатку.

Аудитор розробляє та документує план аудиту. У цьому плані тип аудиту, зміст і терміни запланованих аудиторських процедур повинні відповідати загальному плану аудиту.

3.2. Порядок проведення аудиту нематеріальних активів на ПРАТ «ВО «КОНТІ»

За результатами аудиту нематеріальних активів аудитор повинен видати звіт та аудиторський висновок. Аудиторські звіти також можуть складатися, коли надаються інші види аудиторських послуг.

Аудиторський висновок про результати аудиту – це письмове відображення аудитором порушень, помилок та відхилень від чинного законодавства та встановлених стандартів господарської діяльності, бухгалтерського обліку та звітності, а також оцінка аудитором достовірності бухгалтерського обліку та звітності на визначену дату. в аудиторському звіті має бути більш детальним, надійним, компетентним, незалежним, об'єктивним і правдивим. Аудиторські звіти готуються для клієнтів у довільній формі, їх зміст не розголошується.

Аудиторський звіт містить загальний (вступний), аналітичний та заключний розділи. У вступній частині зазначаються місце і дата звіту, найменування аудитора

та його адреса, номер, а також дата видачі сертифіката та довідки, зазначені в реєстрі суб'єктів аудиторської діяльності, тривалість аудиту, склад. документів бухгалтерського обліку та звітності, а також посилання на рекомендації аудитора. У розділі аналізу аудиторського висновку наводяться виклад результатів аудиту щодо бухгалтерського обліку та фінансової звітності, стану внутрішнього контролю, методології аудиту (постійного, вибіркового), порушення законів, інших нормативно-правових актів та встановлених правил фінансового обліку. і підготовка. Третя і заключна частина аудиторського звіту містить висновки щодо висновків аудиту.

Аудиторський висновок — офіційний документ, підписаний та засвідчений аудитором (аудиторською фірмою), складений у встановленому порядку за результатами аудиту та містить висновки щодо повноти та відповідності чинному законодавству та стандартам бухгалтерського обліку фінансово-господарської діяльності.

Зміст цього документа залежить від обставин та результатів перевірки. Таким чином, форма аудиторського висновку може бути довільною, але повинна включати такі частини:

1. Назва.
2. Вступ.
3. Масштаб перевірки.
4. Висновок аудитора з питання, що розглядається.
5. Дата аудиторського висновку.
6. Адреса бухгалтерської фірми.
7. Підпишіть під аудиторським висновком.

Аудиторський висновок може бути позитивним (безумовно ствердним; позитивний висновок, що містить пояснювальні параграфи), умовно-стверджуючим, негативним або заперечувати висновок щодо фінансової звітності підприємства. У двох останніх випадках аудиторський висновок може містити короткий перелік аргументів, які спонукали аудитора висловити іншу думку. Якщо потрібен більш детальний опис цих аргументів, аудиторський

висновок може містити посилання на інформацію, надану в додатку до висновку.

У аудиторському висновку про результати аудиту нематеріальних активів, що відповідають вимогам, дипломований бухгалтер повинен показати, що:

- прийнятність звіту - загальна сума нематеріальних активів є прийнятною і в основному відповідає фактичним потребам підприємства;
- термін дії - усі відображені у фінансовій звітності нематеріальні активи фактично існували на дату балансу;
- цілісність - всі нематеріальні активи, правильно визначені в їх кількості, відображаються в балансі і є власністю підприємства;
- оцінка - кількість нематеріального активу, відображена в бухгалтерському обліку, відповідає його наявності, щоб оцінити правильну ціну його використання, чи відповідає ціна тому періоду, в якому вона застосована;
- класифікація - нематеріальні активи правильно класифіковані;
- за періодом - кількість активів, правильно отриманих та вибутих, поділена між двома періодами;
- відповідність аналітичного комплексного обліку - підсумки в книгах аналітичного обліку відповідають підсумкам у головній книзі;
- розкриття інформації - основні категорії та методи оцінки нематеріальних активів правильно відображені у звіті.

Аудиторський звіт є документом, щопідготовлений відповідно до стандартів аудиту, який дає користувачам впевненість у тому, що фінансова звітність відповідає концептуальній основі, в якій вона була підготовлена.

АУДИТОРСЬКИЙ ВИСНОВОК

ТОВ АФ «ЗОРЯ»

щодо результатів перевірки

ПРАТ «ВО «КОНТІ»

м. Київ

11 березня 2021 р.

Адресат: Керівництву ПРАТ «ВО «КОНТІ»

Аудитором Зушко Марія Іванівна (сертифікат серії А № 10081 від 11.05.2019 року) проведено перевірку повного пакету фінансової ПРАТ «ВО «КОНТІ» за 2020 рік. Підставою для проведення аудиту є договір на проведення аудиту №2/2020 від 15.04.2021 року. Початок проведення аудиту 02.03.2021 року, закінчення – 10.03.2021 року.

Управлінський персонал ПРАТ «ВО «КОНТІ» несе повну відповідальність за проведення підготовки та достовірного представлення фінансової звітності відповідно концептуальних основ.

Відповідальність керівництва ПРАТ «ВО «КОНТІ» охоплює: розроблення, впровадження і достовірне представлення річних фінансових звітів, що не містять значних викривлень, унаслідок шахрайств та наявних помилок, визначення облікової політики підприємства та облікових оцінок.

Відповідальністю аудитора є висловлення думки незалежної щодо річної фінансової звітності ПРАТ «ВО «КОНТІ» на основі результатів проведеної аудиторської перевірки, відповідно до МСА (Міжнародних стандартів аудиту). Стандарти МСА та Кодекс професійної етики аудитора вимагають дотримання етичних вимог та виконання аудиторської перевірки з метою одержання достатньої впевненості у тому, що рвчна фінансова звітність ПРАТ «ВО «КОНТІ» не містить суттєвих перекручень.

В процесі аудиторської перевірки ПРАТ «ВО «КОНТІ» проводилось дослідження фінансової звітності станом на 31.12.2020 року: Баланс (Звіт про фінансовий стан), Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід), Звіт про рух грошових коштів, Звіт про власний капітал, Примітки до річної фінансової звітності. Аудиторська перевірка проводилась

відповідно до нормам Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» і МСА (Міжнародних стандартів аудиту), що діють як національні.

Фінансова звітність підприємства (Баланс, Звіт про фінансові результати, Звіт про рух грошових коштів, Звіт про власний капітал) у частині обліку основних заобів не містить перекручення та відповідає вимогам чинного законодавства, повно та достовірно відображає показники фінансової звітності.

Директор аудиторської фірми

ТОВ АФ «ЗОРЯ»

Зушко Марія Іванівна

Дата видачі аудиторського висновку: 11 березня 2021 року

3.3. Шляхи удосконалення обліково-аналітичних та контрольних аспектів нематеріальних активів підприємства

Пропонуємо на ПРАТ «ВО «КОНТІ» вести облік в програмі MASTER: Бухгалтерія, яка має переваги перед іншими продуктами автоматизації обліку.

Автоматизований бухгалтерський облік є одним із модулів ERP-системи від IT-Enterprise. Ось на його основі створили MASTER: Бухгалтерію, коригуючи наявний функціонал і додаючи новий під потреби малого та середнього бізнесу.

У вересні 2017 року на ринку бухгалтерських програм з'явилася MASTER:Бухгалтерія — програма (рис. 3.2), яка розроблена українською компанією для українського ринку та містить весь необхідний бухгалтеру функціонал. Рішення створено спеціально для підприємств малого та середнього бізнесу.

MASTER БУХГАЛТЕРІЯ

Рис. 3.2. Програмний продукт MASTER: Бухгалтерія

MASTER: Бухгалтерія розроблена для українського ринку. В одній програмі можна одночасно вести облік діяльності необмеженої кількості юридичних осіб. Звітність формується окремо для кожного підприємства, а довідники контрагентів, співробітників та номенклатури - спільні.

Програма передбачає роботу з усіма системами оподаткування.

Податкову й бухгалтерську звітність формувати легко: програма робить це автоматично. Користувач може роздрукувати документ, зберегти на комп'ютері чи відправити його одразу в контролюючі органи. Звіти можна вивантажувати в різні системи подачі звітності.

На MASTER: Бухгалтерію легко перейти з інших програм для бухгалтерського обліку. Дані про контрагентів, співробітників компанії, інформацію по договорах автоматично перенесуться до MASTER: Бухгалтерії. Користувач легко знайде потрібний документ, сформує платіжне доручення або нарахує зарплату працівникам.

Функціонал MASTER: Бухгалтерії охоплює всі види операцій на підприємствах малого та середнього бізнесу:

- операції по касі та розрахунки з підзвітними особами;
- операції з грошовими коштами та їх еквівалентами;
- облік основних засобів;

- облік ТМЦ та МШП;
- розрахунки з контрагентами;
- розрахунки заробітної плати;
- облік витрат;
- податковий облік;
- фіскальна звітність;
- зведена бухгалтерська звітність.

MASTER: Бухгалтерію можна встановити на свій комп'ютер або працювати в хмарі. Програма має інтерфейси українською, російською та англійською мовами.

Оскільки в команді створення лінійки продуктів MASTER: Бухгалтерія працюють практикуючі бухгалтери та програмісти, які більше 30 років впроваджують інформаційні технології на великих промислових підприємствах України, програму розроблено з урахуванням вимог до організації ведення бухгалтерського обліку на підприємствах різних галузей. Весь функціонал, необхідний для ведення бухгалтерського, податкового, управлінського обліку, а також обліку персоналу й розрахунку заробітної плати, знаходиться в єдиній базі та в одному інтерфейсі.

Програма інтуїтивно зрозуміла для бухгалтера, а також має покрокові інструкції для використання.

Інтерфейс програми підтримує українську, російську та англійську мови. У програмі максимально автоматизовано всі процеси формування звітності, передбачено можливість ведення обліку для необмеженого числа юридичних осіб, а також введено безліч інших результативних інструментів.

Крім того, MASTER: Бухгалтерія постійно розвивається та оновлюється, аби відповідати вимогам законодавства. При цьому надаються послуги служби підтримки та оновлення.

MASTER: Бухгалтерія автоматизує і збирає усі напрями обліку на підприємстві в єдину систему. Це забезпечує неабияку економію трудових

ресурсів, що робить програму вигіднішою для підприємства у будь-якому разі. Ціни на лінійку продуктів MASTER: Бухгалтерії на сьогодні конкурують із цінами на інші подібні програми.

MASTER: Бухгалтерія надає користувачеві широкий спектр можливостей за рахунок своєї гнучкості й налаштовується під потреби конкретного користувача. Тому за бажанням користувач може самостійно змінити стандартні проводки за допомогою механізму типових господарських операцій так, як вважає за потрібне. Гнучкість і максимальна свобода користувача — ті цінності, які заклали в MASTER: Бухгалтерію під час розроблення.

У продукті MASTER: Бухгалтерія реалізовано багаторівневу систему захисту інформації. Хмарне рішення розміщується в кращих дата-центрах, клієнти яких, до речі, не постраждали від лкїбератаки. Рішення для ПК спроектовано так, аби мінімізувати можливість передачі шкідливого програмного забезпечення від зараженого клієнтського комп'ютера на сервер.

Також в системі передбачено автоматичне формування резервної копії щоденно, але за бажання користувач може налаштувати щогодинне створення копій найважливіших документів на кшталт журналу транзакції бази даних.

Одна з головних переваг MASTER: Бухгалтерії — поєднання усіх напрямів обліку в одній програмі. Це означає, що для усіх даних в усіх модулях існує єдина інформаційна база, що водночас гарантує цілісність інформації. Усі модулі програми є інтегрованими в єдину систему за налаштуванням, і потреба в передачі будь-яких даних відсутня. Таким чином, систему захищено від помилок, втрати важливої інформації та впливу людського фактора.

ВИСНОВКИ

Нові форми організації та діяльності в суб'єктах господарювання різних форм власності значно посилили контроль за використанням нематеріальних активів та збереженням майна. Враховуючи, що нематеріальні активи входять до складу загальних активів більшості компаній, питання їх ефективного використання та збереження на сучасному етапі розвитку є особливо актуальним. Ефективний контроль за станом і використанням цих споруд значно полегшує це.

Ряд проблем, що уповільнюють процес управління виробництвом та знижують ефективність використання нематеріальних активів, можна виявити шляхом вивчення теоретичних положень та сучасної практики обліку нематеріальних активів при переході бухгалтерського обліку на міжнародні стандарти. До таких питань належать різноманітні методи визначення сутності нематеріальних активів та способи їх відображення на рахунках бухгалтерського обліку, відсутність постійної визначеності щодо складу нематеріальних активів тощо.

Основні висновки цієї роботи:

1. Важливо розуміти, що нематеріальні активи як категорія економічного обліку мають такі взаємозалежні основні компоненти:

- відсутність матеріальної (фізичної) структури;
- придатність для досягнення виробничих цілей (надання послуг, виконання робіт) та управління підприємством (підприємством);
- Не тільки перспектива прибутку в цей час, а й перспектива прибутку в майбутні періоди господарської діяльності.

Використання нематеріальних активів досить широке. Їх перелік значно ширший за зазначений у розділі 5 П (С) БО 8 «Нематеріальні активи».

Виходячи з вищенаведеного та теоретичного аналізу, склад активів, включених до балансу як нематеріальних активів, може бути значно розширений відповідно до міжнародних стандартів. Крім того, нематеріальні

активи можна згрупувати як об'єкти обліку за такими ознаками: строк корисного використання, ступінь ідентифікації, ступінь правової захищеності.

Невизначеність використання нематеріальних активів для отримання економічних вигод і характер їх етичної амортизації диктує необхідність аудиту внутрішніх методів амортизації для забезпечення об'єктивності фінансової інформації та фінансової звітності.

Напрямок перегляду може бути:

- Розширити перелік доступних компаніям методів амортизації, зокрема включити П(С)БО, що широко використовується у світовій бухгалтерській практиці;

- Надати компаніям свободу визначати термін корисного використання нематеріальних активів тощо.

Крім розкриття сутності та методів обліку особливо актуальних нематеріальних активів, вивчено амортизацію, розвиток та вдосконалення системи амортизації, з'ясовано її роль у процесі відтворення, фінансового контролю нематеріальних активів у процесі виробництва.

Підвищення ефективності використання нематеріальних активів має важливі економічні наслідки. Збільшення їх прибутку збільшує виробництво без збільшення інвестицій і є інтенсивним фактором економічного розвитку. Тому це важливий напрям для аналізу економічної діяльності

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Податковий кодекс України затверджений Верховною Радою України від 02.12.2010 № 2755-VI (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] / Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996-XIV від 16.07.1999 р. (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] / Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
3. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» 2258-VIII від 21.12.2017 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>
4. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій затверджений наказом Мінфіну України від 30.11.1999р. №291
5. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. №291, у редакції наказу Міністерства фінансів України від 09.12.2011 за № 1591, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 28.12.2011 р. за № 1557/20295 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] / Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11>
6. Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 21.12.1999 р. за № 893/4186 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] / Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>

7. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», наказ МФУ від 07.02.2013 р. №73.
8. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Нематеріальні активи», наказ МФУ від 18.10.1999 р. №242.
9. Міжнародний стандарт фінансової звітності (IAS) 38 «Нематеріальні активи»
10. Банасько Т. Проблеми та перспективи дослідження нематеріальних активів в Україні / Банасько Т. // Економіст. – 2010. – №2. – с. 30-33.
11. Бондаренко О. С. Визнання нематеріальних активів у вітчизняній і зарубіжній практиці господарювання // Бондаренко О. С., Гончаренко М. С. // Ефективна економіка. – 2010. – №9.
12. Бухгалтерський фінансовий облік: Підручник. Ред. Ф.Ф. Бутинець. – 5-те вид., доп. і перероб. – Житомир ПП Рута, 2003. – 726 с.
13. Бухгалтерський облік та фінансова звітність в Україні: Навчально-практичний посібник/ під. Ред. С.Ф. Голова. – Дніпропетровськ, ТОВ "Баланс – Клуб", 2001, - 832 с.
14. Валдайцев С.В., Завлин П.Н., Миндели Л.Е. Нематериальные активы в науке: оценка и использование. //Бюллетень ВАК России. – №2. – 1997. – С. 24-40
15. Волкова Н.А. Організація та методика економічного аналізу: навчальний посібник / Н.А. Волкова, Н.Е. Подвальна – Одеса, ОДЕУ, ротапринт, 2013. – 267 с.
16. Голов С. Вдосконалення бухгалтерського обліку і фінансової звітності в Україні в контексті євроінтеграції / С. Голов // Бухгалтерський облік і аудит. – 2014. – № 1. – С. 3–17.
17. Крайівська І.А. Облік у зарубіжних країнах: Конспект лекцій. – Харків: ХНАМГ, 2009. – 243 с.
18. Міжнародні стандарти фінансової звітності / за ред. С.Ф. Голова. – К.: Фенікс, 2009. – 367 с

19. Непочатенко О.О. Фінанси підприємств : навч. посібник. - К. : Центр навчальної літератури, 2013 - 504с
20. Прохар Н.В. Облік доходів, витрат і фінансових результатів: проблеми теорії та практики : [монографія] / Н.В. Прохар, Ю.О. Ночовна. – Полтава : РВВ ПУЕТ, 2011. –257 с.
21. Савченко В.Я. Аудит: Навч.пос. – Вид. 2-ге, без змін. – К.: КНЕУ, 2006. – 328 с.
22. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: Підручник. – 7-ме вид. допов. І перероб. – К.: Алерта, 2016. – 928 с.
23. Ю.С.Цал-Цалко Фінансова звітність підприємства та її аналіз: Навч. Посібник. – 2-ге вид., перероб. І доп. – Київ: ЦУЛ, 2002. – 360с.
24. Чернелевський Л.М. Комп'ютеризація бухгалтерського обліку./ навчальний посібник. – К.: УДУХТ, 1999. – 386 с.
25. Чернелевський Л.М., Економічний аналіз на підприємствах промисловості ті торгівлі. Підручник. – К., 2003. – 312 с.
26. Чернелевський Л.М., Слободян Н.Г., Михайленко О.В. Аналіз діяльності підприємств та банківських установ: економічний, фінансово-інвестиційний, стратегічний: Підручник. – 2-ге вид-ня, перероб. Та допов. – К.: «Хай-тек Прес», 2014. – 640 с.
27. Чернелевський Л. М. Інформаційні системи і технології в обліку, аналізі та аудиті: Навч. Посібник / Чернелевський Л. М., Терещенко Л. О., Іванова Л. І. – К.: НУХТ, 2014. – 350 с.
28. Чернелевський Л.М., Беренда Н.І. Аудит. Навч. Посібник. – К.: Міленіум, 2002. – 466 с.
29. Шеремет А.Д., Сайфулин Р.С. Методика фінансового аналізу. – М.: ИНФРА – М, 1995.
30. Фінансовий аналіз: Навч. посіб. – 2-ге вид., стереотип. – К.: МАУП, 2001. – 152с.:іл. – бібліогр.: с. 142-144.
31. Доходи і витрати основної діяльності будівельних підприємств у системі обліку і контролю: Монографія. – Рівне: НУВГП, 2012. – 236 с.

32. Шмиголь Н.М. Економічна суть доходів та доходності в системі управління підприємством / Н.М. Шмиголь // Держава та регіон : наук.-виробн. журнал. – Сер.: Економіка та підприємництво. – Запоріжжя : Вид-во Класичного приватного університету. – 2009. – № 7. – С. 221-225.

КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН станом на 31.12.2020 року

тис. грн.

Актив	Примітки	Код рядка	На 31 грудня 2019 року	На 31 грудня 2020 року
1	2	3	4	5
Необоротні активи				
Нематеріальні активи	5	1000	172 463	90 909
первісна вартість	5	1001	338 736	341 103
накопичена амортизація	5, 6	1002	166 273	250 194
Основні засоби	2, 7	1010	768 646	724 288
первісна вартість	2, 4	1011	907 416	915 915
знос	1, 2, 3, 7	1012	138 770	191 627
Довгострокові фінансові інвестиції:	47	1035	89	117
Довгострокова дебіторська заборгованість	12, 13	1040	239	0
Відстрочені податкові активи	1, 42, 43, 44	1045	180 916	198 757
РАЗОМ необоротних активів		1095	1 122 353	1 014 071
Оборотні активи				
Запаси	9	1100	92 989	94 566
Виробничі запаси	9, 10	1101	50 700	58 909
Незавершене виробництво	9	1102	3 420	3 642
Готова продукція	9, 11	1103	36 835	31 702
Товари	1	1104	2 034	313
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1, 14, 15, 16, 17, 20	1125	544 060	497 735
Дебіторська заборгованість за розрахунками:				
за виданими авансами	1, 14, 18	1130	7 135	14 843
з бюджетом	14, 19	1135	5 512	5 460
у тому числі з податку на прибуток		1136	1 402	1 402
Інша поточна дебіторська заборгованість	14	1155	1 110	5 918
Гроші та їх еквіваленти	21, 22	1165	182	476
Інші оборотні активи	23	1190	2 787	417
РАЗОМ оборотних активів		1195	653 775	619 415
РАЗОМ АКТИВІВ		1300	1 776 128	1 633 486

Пасив	Примітки	Код рядка	На 31 грудня 2019 року	На 31 грудня 2020 року
1	2	3	4	5
Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	24	1400	54 052	54 052
Додатковий капітал	25.1	1410	212 754	211 114
Резервний капітал		1415	1 055	1 055
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1	1420	(6 116)	(102 833)
ВСЬОГО власний капітал		1495	261 745	163 388
Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Довгострокові кредити банків	26	1510	1 308 243	1 257 038
Інші довгострокові зобов'язання	27, 28, 29, 30, 31, 50	1515	47 458	53 674
ВСЬОГО довгострокові зобов'язання		1595	1 355 701	1 310 712
Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	32	1600	45 900	46 404
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1, 32, 33	1610	11 043	8 949
товари, роботи, послуги	1, 32, 34	1615	65 232	70 731
розрахунками з бюджетом	1, 32, 35	1620	3 295	1 344
розрахунками зі страхування	32	1625	1 394	1 213
розрахунками з оплати праці	32	1630	5 927	5 184
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	32	1635	2 012	1 231
Поточна кредиторська заборгованість за рахунками з учасниками		1640	-	-
Поточні забезпечення	32, 45	1660	11 302	11 547
Інші поточні зобов'язання	1, 32, 36	1690	12 577	12 782
ВСЬОГО короткострокові зобов'язання		1695	158 682	159 386
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ І ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ		1900	1 776 128	1 633 486

КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО ПРИБУТКИ ТА ЗБИТКИ ТА ІНШИЙ СУКУПНИЙ ДОХІД за рік, що закінчився 31 грудня 2020 року

тис. грн.

Стаття	Примітки	Код рядка	За рік, що закінчився 31 грудня 2020 року	За рік, що закінчився 31 грудня 2019 року
1	2	3	4	5
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	37	2000	892 516	872 880
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	38	2050	(717 670)	(699 846)
Валовий: прибуток		2090	174 846	173 034
Інші операційні доходи	37	2120	14 970	16 791
Адміністративні витрати	38, 51	2130	(41 893)	(41 577)
Витрати на збут	38	2150	(191 261)	(147 525)
Інші операційні витрати	38	2180	(46 548)	(52 654)
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток		2195	(89 886)	(51 931)
Інші фінансові доходи	37	2220	502	252 365
Фінансові витрати	38	2250	(25 089)	(228 295)
Інші витрати	38	2270	(85)	(363)
Фінансовий результат до оподаткування: збиток		2295	(114 558)	(28 225)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	42, 43, 44	2300	17 841	3 660
Чистий фінансовий результат: збиток		2355	(96 717)	(24 565)

КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО СУКУПНІ ДОХОДИ за рік, що закінчився 31 грудня 2020 року

тис. грн.

Стаття	Примітки	Код рядка	За рік, що закінчився 31 грудня 2020 року	За рік, що закінчився 31 грудня 2019 року
1	2	3	4	5
Накопичені курсові різниці	25.1	2410	18	-4 113
Інший сукупний дохід		2445	-1 658	58 044
Інший сукупний дохід до оподаткування		2450	-1 640	53 931
Інший сукупний дохід після оподаткування		2460	-1 640	53 931
Сукупний дохід (сума рядків 2355 та 2460)		2465	-98 357	29 366

КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ за рік, що закінчився 31 грудня 2020 року

тисяч грн.

Стаття	Притоки	Відтоки	За рік, що закінчився 31 грудня 2020 року	За рік, що закінчився 31 грудня 2019 року
1	2	3	4	5
Рух коштів у результаті операційної діяльності				
Надходження від:				
Результат операцій (товарів, робіт, послуг)		3000	1 111 357	11 823 391
Поворотних платежів і зборів		3803	1 023	7
Цільового фінансування		3810	2 871	2 715
Надходження від повернення авансів		3820	313	5 745
Надходження від відсотків на залишкові кошти на поточних рахунках		3824	13	13
Надходження від повернення віртуальних грошових коштів		3825	3 208	218
Надходження від операційної форми		3840	3 303	4 589
Інші надходження	-45	3893	43 646	23 795
Виплати на оплату:		3100		
Товарів (робіт, послуг)			(789 030)	(687 218)
Прокат		3105	(114 403)	(182 215)
Відрахувань на соціальні заходи		3110	(29 887)	(24 765)
Зобов'язань з оплати і зборів		3113	(35 124)	(69 335)
Виплати на оплату зобов'язань з оплати на поточні рахунки		3117	(36 345)	(44 858)
Виплати на оплату зобов'язань з інших податків і зборів		3118	(24 876)	(24 485)
Виплати на оплату авансів		3123	(75 363)	(105 365)
Виплати на оплату повернутих авансів		3140	(446)	(4 886)
Інші виплати	-45	3190	(5 804)	(7 305)
Чистий рух коштів від операційної діяльності		3195	68 832	63 485
Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності				
Надходження від:				
Інші надходження	-45	3250	13	17
Виплати на придбання:				
заборгованості акцій		3260	(7 603)	(7 272)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності		3298	(7 603)	(7 255)
Рух коштів у результаті фінансової діяльності				
Надходження від:				
Інші надходження	-45	3340	728	1 613
Виплати на:				
Повернення позик		3350	(45 903)	(31 290)
Виплати на оплату дивидендів		3360	(23 250)	(37 866)

9

КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ за 12 місяців 2020 року з 1 січня 2020 року

Виплати на оплату заборгованості з фінансової форми		3363	(13 054)	(10 552)
Інші виплати	-45	3390	(577)	(2 321)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності		3398	(181 883)	(89 418)
Чистий рух грошових коштів за звітний період		3408	(121)	(24 198)
Залишок коштів на початок року		3408	183	18 818
Вплив зміни валютного курсу на залишок коштів		3410	443	(1 203)
Залишок коштів на кінець року		3418	476	17 615

Додаток Г

КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО ЗМІНИ У ВЛАСНОМУ КАПІТАЛІ за рік, що закінчився 31 грудня 2020 року

тис. грн.

Стаття	Код рядка	Зареєстрований (пайовий) капітал	Додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	ВСЬОГО ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ
1	2	3	4	5	6	7
ЗАЛИШОК СТАНОМ НА 31 ГРУДНЯ 2019 РОКУ	4000	54 052	212 754	1 055	(5 890)	261 971
Коригування:						
Виправлення помилок	4010				(226)	(226)
СКОРИГОВАНИЙ ЗАЛИШОК НА 31 ГРУДНЯ 2019 РОКУ	4095	54 052	212 754	1 055	(6 116)	261 745
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100				(96 717)	(96 699)
Інший сукупний дохід за звітний період	4116		(1 640)			(1 658)
ЗАЛИШОК СТАНОМ НА 31 ГРУДНЯ 2020 РОКУ	4300	54 052	211 114	1 055	(102 833)	163 388